Թ. ՏԱՐԻ 2605 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 21 ՀՈՌԻ 4385 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1892 21 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1310 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղրշ. արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ		75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միասին		[illegible]	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 30/12 ՀՈԿՏ. 1892

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՁԵՌԱԳՈՐԾ ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՆԵՐԲՈՂՆ Ի ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԵՐԻԷ

[ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ ԱՆԳԼԻՈՑ]

Պ. Կլատսթոնի նոր վարչութեան մէջ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնն ստանձնելէն ի վեր, Լորտ Ռոզպերի մի քանի ճառեր արտասանեց որոց ո՛չ մին քաղաքական հանգամանք ունի։ Վերջինն ալ զոր անցեալ շաբթուն արտասանեց՝ ձեռագործ արհեստից եւ արհեստաւորաց գովեստն է։ Այս բանախօսութեան շարժառիթ եղաւ ժողովրդային նոր հաստատութեան մը բացումն ի հարաւային Լոնտոն։ Հոն Բազմարուեստեան Հաստատութիւն մը հիմնեցաւ, որ է միանգամայն արհեստանոց, երեկոյեան պարկեշտ զբօսարան, զանազան ընկերութեանց գումարման տեղի, գրական ակումբ, ընթերցարան, եւ խօսարան կամ լսարան ամեն տեսակ հանրօգուտ նիւթոց վրայ։ Ձրի են դասախօսութիւնք, արհեստական թէ ուսումնական։ Ժողովրդային դասերն հոն ընդարձակ միջոց պիտի ունենան իրենց երեկոները պարկեշտ զուարճութեամբ անցունելու եւ թէ՛ ցերեկները, թէ գիշերներն եւ թէ կիրակի օրեր բան սորվելու։ Ոգելից ըմպելիք արգելեալ են։ Ասոր բան չի կրնար ըսուիլ։ Բայց թատերական ներկայացումներն եւ ծխելն արգիլուած ըլլալով, Լորտ Ռոզպերի ըսաւ թէ այսչափ խիստ տնօրինութիւն մը չի նպաստեր ժողովուրդը գինետուներէն կորզելու եւ այս պատուական հաստատութեան բերելու։

Լորտ Ռոզպերի նախ եւ առաջ յիշեցուց թէ հարաւային Լոնտոնի մէջ այս տեղն ուր այս փառաւոր հաստատութիւն կառուցուած է այժմ, դար մը յառաջ ուրիշ ոչ նուազ հոյակապ ձեռնարկութեան մը նախնական վայրն եղած է։ Հոն է որ, դարուս սկիզբը, Ճոզէֆ Լանքասդըր բարեպաշտ Քուէքըրը, քիչ մը դրամ ունենալով, այլ զուրկ ամեն իշխանութենէ եւ ազդեցութենէ, փորձեց նախակրթարան մը հիմնել, ժողովրդեան զաւակաց դաստիարակութեան համար։ Իւր մեծագոյն յոյսն էր քարոզելով, աշխատելով, գրելով, համոզելով ընդամենայն 10 հազար տղայք բերել նախակրթարաններու մէջ ուսում ստանալու։ Մէկ ջմարժապետ միայն ունէր, բայց Սիտնէյ Սմիթի պէս ուշիմ գրագէտի աջակցութիւնն ընդունելով, եւ Ճորճ Գ. թագաւորին ներկայանալով եւ իւր գաղափարը բացատրելով, քիչ ժամանակէն կարողացաւ 1,000 աշակերտ բերել ի նախակրթարան։ Հիմակ այն 1,000 աշակերտաց թիւը չորս միլիոնի բարձրացած է, եւ Տէրութիւնն երկրին ամեն կողմն անխտիր ձրի նախակրթութիւն կուտայ։ Նախակրթութիւնն այլ եւս անհատական ձեռնարկութենէն կախում չունի։ Նոյն ձեռնարկութիւն եւ անհատական զոհողութիւնք որք առաջ նախակրթարաններ հիմնելու կը գործածուէին, հիմա կը ծառայեն ժողովրդային ուրիշ հանրօգուտ հաստատութիւններ հիմնելու Լոնտոնի եւ Անգլիոյ ամեն կողմը։ «Բազմարուեստեան Հաստատութիւնն» այն կարգէն է ահա։

«Այս հաստատութեան մէջ տրուելիք ուսման մեծագոյն առաւելութիւնն այն պիտի ըլլայ որ գործնական հիմ պիտի ունենայ։ Կանոնագրին մէջ ըսուած է թէ ո՛չ ոք իրիկուն մը կարող պիտի ըլլայ մէկէ աւելի արհեստական դասախօսութեան ներկայ գտնուելու, այսինքն՝ արհեստախօսական մէկ դասարանէն ելնելով շիտակ ուրիշ դասարան մը չպիտի երթայ, այլ նոյն երեկոյ լսածներն հիմնովին մտքին մէջ տեղաւորելու համար, գործնական ճիւղին մէջ իւր ձեռամբ փորձեր պիտի ընէ։

«Այս հաստատութիւն զանազան արհեստից աւանդման մէջ արդի արհեստագործ մարմնոց աջակցին իբրեն նշանաբան գրած է։ Արհեստախօսական դասարաններն առաւելապէս պիտի ընդունուին այն անձինք որք աւանդուած առարկային հետ արհեստական ո՛ եւ է կապակցութիւն մ'ունին արդէն։ Այս կերպիւ սոյն հաստատութիւն պիտի ընդունի յիշեալ արհեստաւոր մարմնոց աջակցութիւնն, որոց օգտակար պիտի ըլլայ ուղղապէս, փոխանակ անոնց նախանձը շարժելու։

«Այս հաստատութեան իգական ճիւղն եւս արական ճիւղին չափ օգտակար պիտի կրնայ ըլլալ, նպաստելով իգական սեռին մէջ թէ ուսումնական եւ թէ արհեստական կրթութեան ծաւալման։

«Բայց գործն ընդհանուր երեւոյթ մ'ունի որոյ վրայ մանաւանդ կ'ուզեմ ծանրանալ՝ այս տեսակ բազմարուեստեան հիմնարկութեանց մասին խօսելով։

«Ես այնպէս կ'ըմբռնեմ թէ սոյն կարգի հաստատութեանց վերջնական արդիւնքը պիտի ըլլայ ձեռագործ աշխատութեան յարգն ու արժանապատուութիւնն աւելցնել եւ բարձրացնել։ (Ծափեր.)

«Ժամանակն եկած է արդարեւ որ աւելի լրջօրէն ըմբռնենք ձեռագործ արհեստից կարեւորութիւնն, եւ անոնց արժանի եղած պատիւն ընծայենք յաչս հասարակ ժողովրդեան եւ նոյն իսկ ուսեալ դասուն։

«Յօրէ անտի նոյն իսկ Ճոզէֆ Լանքասդըրի, երբ քիչ շատ ուսում ու դաստիարակութիւն տարածեցաւ ժողովրդեան մէջ, այնպիսի կարծիք մը յառաջ եկաւ թէ մինչեւ անգամ պարզ կարդալ գրել գիտցողի մը անվայել է արհեստաւոր ըլլալ, իւր ձեռքով արհեստ մը բանիլ, իբր թէ ձեռագործ արհեստք ինքնին նուաստ կամ նուաստացուցիչ բան մ'ըլլան։ Ի՞նչ եղաւ հետեւանքը։ — Սա եղաւ որ Լոնտոնի մէջ մեծ բազմութիւն մ'ունինք երիտասարդաց, շատ մը դպրոցական ընթացաւարտներ ունինք մեր մեծ քաղաքաց եւ նոյն իսկ մեր գաղթականութեանց մէջ, որք գրագրական պաշտօններու մէջ անսուաղ (անօթի) մնացեր են, ուր որ են հոն կեցեր են, խեղճ, յուսահատ, զուրկ յառաջդիմութենէ, եւ շատեր մինչեւ իսկ ամենօրեայ ապրուստի կարօտ ողորմելի վիճակի մէջ։

«Ժողովրդային այլ եւ այլ դասուց տառապանաց եւ նեղութեանց վրայ շատ մը բաներ կը լսենք ամեն օր, բայց ամենէն ողորմելի դասն այն է կարծեմ որոյ հառաչանքներն ամենէն քիչ կը լսենք, որ համեմատաբար ամենէն քիչ աղմուկ կը հանէ, բայց գուցէ ամենէն աւելի կը տառապի, լուռ մնջիկ, եւ իրապէս կը տառապի։ Այս է՝ փոքր թոշակով աշխատող գրագիրներու դասակարգն։ Այս դասակարգին նեղութեան պատճառն ալ այն է որ գրագիրներ հայթայթող հրապարակը միշտ լի է, որովհետեւ ձեռագործ արհեստք անբացատրելի նախապաշարմամբ մը արհամարհուած են, եւ քիչ շատ կարդալ գրել գիտցողներ գրագրական հրապարակը խճողած են։ Զարմանալի է որ կը գտնուին շատ մը երիտասարդներ որք աւելի աղէկ կը համարին շաբաթական հինգ մեճիտով կամ ամսական 400 ղրուշով աշխատիլ գրագրական պաշտօնի մէջ, փոխանակ շաբաթական երկու, երեք, չորս, մինչեւ իսկ հինգ ոսկի շահելու, իբրեւ արհեստաւորք, աւելի կամ նուազ ճարտար եւ նրբին ճիւղերու մէջ, եւ իրենց ապագայն ապահովելու։ Դուք, իմ արհեստաւոր ունկնդիրներս, դուք վաճառական գրագիրներէն աւելի բախտաւոր էք. զի անկախ էք. զի աւելի շատ կը վաստկիք, եւ շատ ալ ծախսելու փորձութիւն չունիք. որովհետեւ ձեր կարողութենէն վեր ցոյցեր ընելու հարկին մէջ չէք։ Եւ վերջերս ալ տեսանք որ Անգլիոյ մէջ չկայ բարձր ասպարէզ որ բաց չըլլայ արհեստաւորին առջեւ. Գացէք Լոնտոնի քաղաքային խորհուրդն, եւ հոն ամեն ժամանակ կրնամ ցոյց տալ ձեր պարզ արհեստաւոր մը որ քով քովի բազմած է Անգլիոյ առաջին ազնուականին, Նորֆոլքի դքսին հետ։ Եթէ կառավարական պաշտօնատուներն երթաք, ձեզ կը ցուցնեմ արհեստաւոր մը իբրեւ արդի նախարարութեան անդամ, եւ Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ գոնէ կէս երկոտասանեակ արհեստաւոր անդամներ կրնամ ցուցնել ձեզ։ Նախարարական խորհրդականաց մէջ ես արհեստաւոր մարդիկ կան, եւ եղած են։

«Ահա՛ այս ամեն իրողութիւնք, Բազմարուեստեան հաստատութեանս նման հիմնարկութեանց հետ միացեալ, որք կը միտին ձեռագործ արհեստները կատարելագործել, մեծապէս պիտի բարձրացնեն ձեռաց աշխատութեան յարգն ու պատիւը։ (Ծափահարութիւնք.) Այսպէս քիչ քիչ կը դառնանք այն լաւագոյն ժամանակներուն երբ մարդու մը համար վայելուչ եւ պատուաբեր բան մ'էր իւր ձեռօք աշխատիլ, եւ ձեռագործ աշխատութիւնն ամօթ կամ նուաստութիւն չէր համարուեր ցորչափ պարկեշտօրէն եւ ճարտարօրէն կը կատարուէր։ Մինչեւ իսկ իւր ճիւղին մէջ ճարտար արհեստաւոր մը շատ պատուաբեր համբաւ կը վայելէր, եւ ամեն կարգի անձանց համարումը կը վայելէր։ Այս բաներն անխորդ չհամարեցի յիշեցնել, որովհետեւ կը տեսնեմ որ չարաչար անտես կ'առնուին, եւ եթէ Լոնտոնի հարաւային մասին թաղերուն ժողովրդային կեանքը բարուոքելով հանդերձ, այս հաստատութեամբ նպաստէք արհեստագործութեան բարոյական դիրքն ու արժանիքը բարձրացնելու, ընաւ տարակոյս չունիմ որ հաստատութեանս հիմնադիրներուն նպատակն իրագործուած պիտի ըլլայ, ի մեծ պատիւ իրենց եւ ի մեծ օգուտ անգլիացի ժողովրդեան։» (Ծափահարութիւնք.)

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Այն ամեն հեղինակներն ու թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ. էջին մէջ հինգ տողով։ Երբ անոնցմէն աւելի հրատարակել կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

Հաւաքածոյ ընտիր գրուածոց ազգային եւ օտար մատենագրաց, աշխարհիկ լեզուաւ, արձակ եւ ոտանաւոր, Սիմոն Գափամաճեանէ, մասն Ա. Բ. Տպագրութիւն Պէրպէրեան։ Գին 5 ղրշ։ 261 2—3

Ցուցակ հայերէն ձեռագրաց ի Թուրքիա հատոր Ա. Կեսարիոյ վիճակ, տետր Ա. ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Ս. Սարգսի վանուց ի Կեսարիա, կազմեց Տրդատ Վրդ. Պալեան, տպագրութիւն Պաղտատլեան, գին 7 ղրշ։ 257 3—3

Ընթացք քաղաքական աշխարհագրութեան, երկրորդ տարի, ի պէտս ազգային վարժարանաց, Շարադրեց Յ. Պէյլերեան, տպագրութիւն «Արեւելք» լրագրոյ, գին 3 ղրշ։ 258 3—3

Պատկեր Աշխարհիկ գրականութեան Արեւմտեան հայոց ի վերջ կոյս ԺԹ. դարու, ընդ խնամով Յ. Գուրգէնի. մասն Ա. Տպագր. Պաղտատլեան, գին 3 դահեկան։ 260 3—3

Տարրական ձեւագիտութիւն կամ Ուղեցոյց «Եւա»ի վասն իգական սեռի զգեստուց տնտեսական ձեւագիտութեան, չափական դրութեամբ, հեղինակ Մ. Գալէնտէր, մասն Ա. Գին 12 դահեկան արծաթ։ 259 3—3

Մանկական Պարտէզ եւ նոր Այբբենարան Կ. Վ. Պալապանի, բարեփոխեալ եւ ճոխացեալ։ Գին 100 փարա—ի Ղալաթիա, Սեղբոս խան, թիւ 5, եւ ի Պոլիս, Էսկի Զապթիյէ ճատտէսի, թիւ 61։ 233 5—6

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐՐԱԿԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Մեթոտ Դուրեանի
255 2—15

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍԹԵՆԼԻ ԵՒ ԱՓՐԻԿԷ.—Կալլէսի Սուանսի քաղաքին խորհուրդն այս օրերս պատուոյ քաղաքացիութիւն տուաւ առ Պ. Հէնրի Սթէնլի, Խաւարակուռ Ափրիկէի համբաւաւոր երկրախոյզին, մխիթարելու համար իւր երեսփոխանական ընտրութեան անյաջողութեան առթիւ։ Պ. Սթէնլի այս առթիւ բանախօսութեամբ մը խստիւ բողոքեց Ուկանտայի երկրին Անգլիոյ կողմէ թողման դէմ. զի որոշ գիտէ ինք թէ Ֆրանսա պատրաստ է դիմել հոն։ Այս երկրաց մէջ Անգլիա դիւրաւ կրնայ մշակել եւ քաղել բոլոր այն բամբակն որուն համար ամեն տարի 40 միլիոն անգլ. ոսկի, այսինքն մէկ միլիառ ֆր.ի տուրք մը կը վճարէ Ամերիկացիներուն։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ, Փիլիպէի Արուեստահանդէսին բացման եւ յաջողութեան առթիւ ելմտական նախարար Պ. Նաչեւիչի տալով Արժանեաց պատուանշանին առաջին կարգը, նամակաւ մը իւր ջերմ խնդակցութիւնն յայտնեց այս ցուցահանդէսի համար որ ապացոյց է Պուլկարիոյ տնտեսական զարգացման։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ ի՛նչ պատճառաւ արդեօք այնքան փութաջանութիւն կը ցուցնէ իւր ամրութիւններն ամբողջացնելու։ Սէն-Կոթարի եւ Ռոնի վերին հովտին ամրութեանց կառուցումը մեծաւ հոգածութեամբ յառաջ կը տարուի, եւ միանգամայն մեծաքանակ պաշար կը մթերուի։ Զուիցերեան զինուորական իշխանութիւնն ալ վերջերս մեծաքանակ ցորեն գնեց՝ մթերանոցները լեցուն պահելու համար։

Պ. ՌԱՏՈՎԻՑ, Մատրիտի գերման դեսպանն, անցեալ շաբթուն Քրիստինէ խնամակալ թագուհւոյ մատոյց իւր վկայագրերը։ Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպանը Ն. Վեհափառութեան հաւաստեց գերման Կայսրութեան ջերմագին համակրանքն սպանիական ազգին վրայ։ Յայտնի է թէ ժամանակէ մ'ի վեր Գերմանիոյ քաղաքականութիւնն է բացառիկ հոգածութեամբ մը մշակել Սպանիոյ բարեկամութիւնն, իբրեւ պատուար մը Ֆրանսայի դէմ հարաւային կողմէ։ Իբրեւ զօրեղ միջոց մը այս նպատակաւ, Վիլհէլմ Կայսեր ներկայացուցիչը պիտի ջանայ առեւտրական խնդրոյն վրայ տեւական համաձայնութիւն յառաջ բերել Սպանիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ, ճիշդ այն վայրկենին երբ Ֆրանսա եւ Սպանիա մաքսային պայքար մը կը մղեն իրարու դէմ։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ դահլիճն Աֆղանստանի կողմէ Ռուսիոյ յառաջխաղացութեան խնդրոյն վրայ բան մը չպիտի որոշէ մինչեւ որ Հնդկաստանի բանակին հրամանատար Լորտ Ռոպէրդս իւր տեղեկագիրը ղրկէ Աֆղանստանի էմիրին հետ իւր մօտակայ տեսակցութեան վրայ։ Ի Քապուլ, Աֆղանք շատ հոգ կ'ընեն եղեր Ռուսաց Պատախշանի կողմէ յառաջխաղացման համար։

ՌՈՒՍԻԱ.—Օտեսայէ կը գրուի Հոկտ. 4 թուով.—Ի հարաւային Ռուսիա անձրեւի մեծ պէտք կայ։ Ամեն քաղաքի եւ գիւղի մէջ, ուր կ'ինայ մեծագոյն պէտքը ցորենի հունձքն է, հրապարակային աղօթքներ կը մատուցուին անձրեւի համար։ Կալուածատէրք եւ մշակք հաւասարապէս յուսահատ վիճակի մէջ են։ Եթէ այս երաշտութիւն քիչ մ'ալ երկարի, ձմեռնային ցանք ապարդիւն կը մնան։ Անցեալ տարւոյ ձմեռնային ցանք եւս անյաջող եղած էին։ Պեսարապիոյ եւ Քերսոնի կալուածատերաց աւելի քան երկու երրորդը վերջին մի քանի աւուր միջոցին խմբովին դիմեցին կալուածական Պանքաներուն՝ վարկի երկարաձգում խնդրելով, զի անկարող են իրենց փոխառած գումարները վճարել։ Կառավարութիւնը կայութեան ծանրութիւնը տեսնելով, 40 առ 100 զեղչեց երկաթուղեաց բեռնագինն ամեն արմտեաց եւ ուտելեաց մասին՝ երաշտութենէ տառապեալ նահանգաց մէջ։ Այսպիսի զեղչ մը սովու ժամանակ ալ եղած էր, եւ գէշ նշան մ'է։ Ըսել է այս ձմեռուան համար ալ սովի պէս վիճակ մը կը գուշակուի։ Ամեն պարագայից մէջ, Ռուսիոյ պանձային կայութեան վրայ նոր բեռ մը կը դնէ երկրագործական այս անյաջող վիճակ։

Պ. ՍԹԵՆՀՈՓ, Նիւ Եորք Հէրըլտի թղթակիցն, որուն հնտախտի պատուաստն ընդունելէն եւ հնտախտաւորաց մէջ ապրելէն ետեւ Համպուրկէ ողջամբ դարձը ծանուցինք արդէն, ո՛չ միայն հնտախտաւորաց հիւանդանոցին մէջ կեցեր է օրերով եւ հնտախտաւորաց հետ կենակցեր, այլ եւ Էլպա գետին ապականեալ ջուրը խմեր է, որուն հնտախտի մէկրոբներով վարակեալ ըլլալն ամեն բժիշկներ հաստատած են, եւ թէպէտ հնտախտէ վարակուելու համար ամեն ջանք ըրեր է, բայց չէ վարակուեր, յորմէ կը հետեւցնէ թէ Տքթ. Հաֆքինի եւ Թամամշեանցի պատուաստը զգուշական ճիշդ դեղն է հնտախտի դէմ։ Փրոֆ. Վիրխով առարկեր է թէ հնտախտաւորաց հիւանդանոց մը շնորհիւ սպանեխման ամենէն ապահով վայրն է, եւ առողջ մարդ մը ամենեւին չի վարակուիր այնպիսի տեղ մը։ Պէտք էր հնտախտաւոր աղքատիկ ժողովրդեան մէջ բնակիլ, խոնաւ աղտոտ տնակներուն մէջ, եւ անոնց անպիտան ուտելիքներովը կերակրուիլ, գարշելի ըմպելիքները գործածել եւ զագիր անկողիններուն մէջ ննջել։ Տեսնենք այն ատեն զերծ կը մնա՞ր հնտախտէ։ — Առ որ Պ. Սթէնհոփ կը պատասխանէ թէ յանձն կրնայի վարակուիլ նաեւ թոքատապէ, ցնցղատապէ, ժանտատենդէ, հասարակ տենդէ եւ ուրիշ կարգ մը հիւանդութիւններէ որոց դէմ պատուաստեալ չէի։ Բայց հնտախտէ վարակուելու համար ինչ որ կրցայ ըրի եւ չվարակուեցայ։ Ուրեմն, պատուաստն օգտակար է եղեր։

Պ. ՄԱԼԼԷ, Փրանսացի երիտասարդ օդանաւորդն, օդապարիկով ուղեւորութիւն մը ծրագրելու վրայ է որ տեսակին մէջ կատարեալ նորութիւն մը պիտի ըլլայ։ Փարիզէն ելնելով, առանց ցամաք իջնելու պիտի անցնի Գերմանիա, որոյ երկայնութեան վրայ մէկ կողմէ միւսը պիտի դիմէ, պիտի մտնէ Ռուսիա, եւ Սիպերիոյ մէջ վար պիտի իջնէ։ Ինչպէս յայտնի է, օդագնացութիւնը մեծապէս կը քաջալերուի եւ-

---

—)(158)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԾԻԱԾԱՆԸ

—Ո՞ւր պիտի զարնես, գոչեց Սանտրիյեոն։

—Ճիշդ սրտին։

—Եթէ Մառի-Մատըլէնին դպչին, պաշտպանէ՛ զայն. եւ եթէ պէտք ըլլայ, զա՛րկ, մեռցո՛ւր։

—Պիտի զարնեմ եւ պիտի մեռցունեմ։

Գոցեց դանակը եւ նորէն գրպանը դրաւ։

—Ըսածներս աղէկ հասկցա՞ր, հարցուց Սանտրիյեոն։

—Հոս է, պատասխանեց կաղը ճակատին զարնելով։

—Աղէկ։ Հիմակ, թող զիս, ա՛լ բան մը չունիմ քեզ ըսելու։

Թորթիյեար ինք իր վրայ դարձաւ, ձեռներուն կրթնեցաւ եւ այն արտասովոր թեթեւաշարժութեամբ զոր ստացած էր իր մկնային զօրութեան մարզանքովը, ցանկապատն հասաւ, ուսկից անցաւ եւ անհետ եղաւ անոր ետին։

—Սիրելի Մառի-Մատըլէն, մրմնջեց Սանտրիյեոն, պաշտպա՛ն մը տուի քեզ։

Եւ դանդաղ քայլով, մտախորհ, ագարակին ճամբան բռնեց։

Ը

ԱՆԱԿՆԿԱԼ

Փիզի ջաղացքներուն ալիւրները, ամենալաւ ալիւրներու կարգին մէջ դասուած, կը փնտռուէին փարիզեան հացագործութեան կողմէ եւ յաճախ նախընտիր կը համարուէին Քօռպէյլի ջաղացքներու ալիւրներէն։

Ուստի, Քլէոֆոնի կոմսին ջաղացքներուն ճագարներուն մէջ առաջին տեսակ եւ աղօրապաններու կողմէ խնամքով ընտրուած ցորեն միայն կը մտնէր։ Ալիւրին տեսակը արդիւնք էր նաեւ այն եղանակին որով գետնատարած եւ դարձդարձող երկանաքարերը կոռուած եւ կանգնուած էին եւ այն ամեն կատարելութիւններուն զոր ճարտարագէտ—կոմսը ներմուծած էր մեքենական սարուածներուն ամբողջութեան մէջ։

Աւելորդ է ըսել թէ Մոնտրաժէի կալուածին ագարակապաններուն կողմէ հնձուած բոլոր ցորենը կը գնուէր ջաղացպաններէն, աշնան ցանքերուն համար պէտք եղածը վար դրուելէ ետք։

Բայց ինչպէս կը կարծուի, աղօրիքներէն իւրաքանչիւրը երեք երկանաքարեր ունենալուն եւ երբեք դադար չառնելուն, ագարակապաններուն արտադրած հունձքերը չէին կրնար սնուցանել զայնս։ Հազիւ մէկ ամսուան կը բաւէր։

Ջաղացքներուն ցորեն կը հայթայթէին վաճառականներ որք ամեն տեսակէ ցորեն կը ժողվէին Ֆրանսայի արեւելեան կողմէն եւ կեդրոնէն։

Այս միեւնոյն վաճառականները, որք ցորեն կը վաճառէին ջաղացպաններուն, Մոնտրաժէի ագարակագործներէն կը գնէին իրենց զանազան հունձքերը. վարսակ՝ Փարիզի համբարանոցներուն համար. գարի՝ գարեջրագործներուն համար. ճակնդեղ՝ շաքարի գործարաններուն համար, կանճռակ, շողգամ, զորս կը ղրկէին Հիւսիսի իւղարանները. սեւ ցորեն եւ մինչեւ իսկ առուոյտ, ասպատ, լաւենի՝ արհեստական մարգագետնոց համար։

Այս կերպով, ցորենի վաճառականները՝ ագարակապաններուն կը թողէին մէկ մասն այն դրամին զոր կը ստանային աղօրապաններէն։

Անցորդ ձիավաճառներու կամ տաւարավաճառներու մէջ ծախած արջառով վարպետ Լանտրի կը վճարէր իր վարձակալութեան գինը եւ կը գոցէր ագարակին շահագործութեան ծախքերը։

Իսկ հաւերուն, պարտէզին, կարագին եւ պանիրներուն արդիւնքով, զորս վաճառական մը կուգար ամեն շաբթու կը գնէր, Շարլօթ Լանտրի լիուլի կը հայթայթէր իր տան ամեն ծախսերը։

Հնձոց վաճառումը այն շահը կը ներկայացունէր զոր ագարակապանն ամեն տարի կ'ընէր. բնականապէս, այս տարեկան շահ աւելի կամ նուազ կարեւոր կ'ըլլար, ըստ աւելի կամ նուազ առատութեանց հնձոց։ Բայց Լանտրի թէ գէշ թէ աղէկ տարւոյ համար այդ շահը կը հաշուէր գրեթէ հինգ հազար ֆրանք։

Արդէն վարպետ Լանտրի հարուստ էր, որքան որ մարդ կրնայ ըլլալ երկիրը գործելով։ Այն օրն երբ ագարակը թողո՛ւր իր զաւկին, որ կը սկսէր օգնել անոր շահագործման մէջ եւ կանխաւ կը ցուցնէր թէ ճարպիկ, խելացի եւ աշխատասէր երկրագործ մը պիտի ըլլայ, ագարակապանը պիտի կրնար հանգարտօրէն ապրիլ կնոջը հետ իր պզտիկ հասոյթներով եւ իր աղջիկը ամուսնացուցած ատեն առանց նեղուելու քսան հազար ֆրանքի դրամօժիտ տալ անոր։

Ինչպէս Լանտրին, նոյնպէս միւս ագարակապաններն ու ջաղացպանները շատ աղէկ էին իրենց գործերուն մէջ։

Վերջապէս, Մոնտրաժէի կալուածին վրայ ամեն մարդ երջանիկ էր եւ հեշտակեաց։ Քլէոֆոնի կոմսին գործունէութիւնը խթան մըն էր ուրիշներուն աշխատութեան։

Լաւագոյն օրինակն այն է որ բարձրէն կուգայ։

—Քիչ մը առաջ Վօժիրի ջաղացպան Վարինօն տեսայ, ըսաւ Լանտրի առտու մը իր կնոջ. կը գանգատի։

—Ա՛հ, ըրաւ Շարլօթ, եւ ի՞նչ բանէ կը գանգատի։

—Չափազանց ջուր ունենալուն, պատասխանեց ագարակապանը, խնդալով։

—Ուրեմն չափազանց երջանիկ ըլլալուն։ Կինը աղէ՞կ է։

—Այո, զաւակներն ալ։

—Մարդ կրնայ չափազանց ջուր ունենալ, բայց երբե՛ք չափազանց առողջութիւն։

—Իրա՛ւ է, Շարլօթ. եւ այդ կողմէ, փառք Աստուծոյ, տրտունջելու բան չունինք։ Մինակ խեղճ Սանտրիյեոնը կայ։

—Խելքս չի հասնիր անոր, Լանտրի. զինքը կը դիտեմ եւ կարծես կը նշմարեմ որ այնքան խենդ չէ որքան հաւատացունել կուզէ։ Անանկ կը մակաբերեմ թէ Սանտրիյեոն անակնկալ մը կը խնայէ նորէն մեզի։

—Ուրեմն, կնիկ, կը կարծե՞ս...։

—Ես կը կարծեմ թէ հիմակ այնքան խենդ չէ որքան տարի մը առաջ։

—Ըսել է մեզի կը խաբէ։

—Թերեւս։ Բան մը որոճալու երեւոյթն ունի։ Ի՞նչ։ Չեմ հասկնար։ Բայց ամենեւին չեմ հակառակիր իրեն, կը թողում որ ուզածն ընէ։ Թորթիյեարին հետ նշաններ փոխանակելը նշմարեցի. իրարու հետ գաղտնի խօսակցութիւններ ունենալու են։

—Ի՞նչ կրնան ըսել իրարու։

—Չեմ գիտեր։ Երբեք տեսնուած չէ Սանտրիյեոնին նկատմամբ Թորթիյեարի ատածածին չափ անձնուիրութիւն։

—Անոր համար ինքզինքը կտոր կտոր ընել կուտայ։

—Կարծեմ թէ խեղը բան մը կը խուզարկէ զոր Սանտրիյեոն կորսուած ըլլայ դաշտերուն մէջ։

—Հաւանօրէն ծիածանէ իր շրջազգեստը, ըսաւ ագարակապանը ժպտելով։ Ա՛հ, սա արիկայ Թորթիյեարը, այդ պատճառաւ է որ անկարելի կ'ըլլայ կոր ձեռք անցունել զայն օրուան ո եւ է մէկ ժամուն։ Աղուոր մը պիտի քաշեմ ականջները։

—Ո՛չ, Լանտրի, բան մը մի՛ ըսեր իրեն։ Եթէ, ինչպէս որ կը կասկածիմ, կը համաձայնի Սանտրիյեոնին հետ, թող ուզածն ընէ, թող ուզածնին ընեն։

—Շատ աղէկ. սակայն պիտի տեսնենք թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այս գաղտնիքին վախճանը։ Բայց տակաւին չի հաղորդեցի քեզ թէ ի՛նչ ըսաւ ինձ Վարինօ։

—Ի՞նչ ըսաւ։

—Այս առտու իսկ կը սպասէ ցորենի վաճառականի մը, կ'երեւայ թէ շատ հարուստ, որուն հետ արդէն քանի մը գործեր ըրած է նմոյշներու վրայ եւ թղթակցութեամբ, վասնզի տակաւին ջաղացք չէ եկած։

«Արդ, Վառինոյի ըսածին նայելով, որ իր նամակներուն մէջ խօսեր է իմ եւ իմ հունձքերուս մասին, այս վաճառական մտադիր է եղեր գնել բոլոր ցորեններս։

—Լաւ ուրեմն, Լանտրի, ատ աղէկ։ Պարոնին անունն ի՞նչ է։

—Իրաւ որ, Վառինօ չըսաւ իր անունը եւ ես ալ մոռցայ հարցնելու։ Բայց ատիկա փոյթ չէ։ Այս վաճառականը հաւանօրէն պիտի նախաճաշէ ջաղացքը եւ կէս օրէն ետքն հոս պիտի գայ։ Այսօր Սըմիւէլ երթալու էի, ուրիշ օրուան յետաձգեցի այս պզտիկ ճամբորդութիւնը։ Ցորենի վաճառականին պիտի սպասեմ, վասն զի շատ կը փափաքիմ հետը սակարկել, եթէ ինծի պէս խղճամիտ, բարեսիրտ եւ կլորիկ գործ տեսնող է։

(Շարունակելի)

րոպեան մեծ ազգաց կողմէ, իբրեւ հզօր աջակից մը զինուորական գործողութեանց պատերազմի ժամանակ, և արդէն տարեկան մեծ ռազմափորձերու առթիւ օդանաւորդ սպայք եւ ուրիշ սպայից նման իրենց ճարտարութեան փորձերը կը ցուցնեն։

ՀՆՏԱԽՏՆ ի Փէշթա աւելնալու վրայ է, կ'ըսէ Թայմզի Թղթակիցն իւր անցեալ չորեքշաբթիի հեռագրով։ Անկէ ի վեր եկած ուղղակի հեռագրերն ալ այս կարծիքը կը հաստատեն։ Փէշթայի ժողովուրդը սաստիկ նեղացած է իւր քաղաքային վարչութեան դէմ, որ ընդարձակ միջոց ունեցած էր ամեն կանխահոգ տնօրինութիւններն ընելու, որ յանկարծակիի չէր եկած, և սակայն մեծ պատրաստութիւն մը չի տեսնուիր վտանգին դէմ դնելու։ Բժիշկներ կ'ըսեն թէ Փէշթայի մէջ նոյնքան անհոգութիւն կը տիրէր որքան Համպուրկի մէջ, թէեւ յուսալի է որ հետեւանքը նոյնքան աղետալի չըլլայ։ Ինչպէս ի Համպուրկ Էլպա գետն, հոս ալ Դանուբ գետն է վարակման գլխաւոր աղբիւրը։ Քաղաքային իշխանութեան առաջին յանցանքն այն եղած է որ օրերով ուրացած է հնտախտի գոյութիւնն ի Փէշթա, «կասկածելի դէպք», «տեղական դէպք», «ոչ համաճարակ հիւանդութիւն» և այլ անտեղի բառերով ժողովուրդը քնացնելով, մինչեւ որ օրական քանի մը տասնեակ մեռնողներն եկան ամենուն աչքը բանալ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ Ի ՄԱՐՈՔ.— Ֆրանսական դեսպան տ'Օպինեի կոմսին իւր հետեւորդներով ի Ֆէս մայրաքաղաք մտնելուն յապաղիլը Մարոքեան իշխանութեանց հետ անհամաձայնութեան մը հետեւանք եղած է։ Դեսպանը Մարոքի վեհապետին բողոքագիր կը ղրկէ մարոքցի կառավարիչ Էլ-Արաշի հիւրամերժ ընթացքին դէմ, որ սովորական այցելութիւնը չէ ըրած Ֆրանսայի դեսպանին և պէտք եղած ուտելեաց և ըմպելեաց պաշարը չէ ղրկած։ Դեսպանն անմիջապէս կը մերժէ Ֆէս մտնել մինչեւ որ յանցապարտ կառավարիչը պատժուի։ Վեհապետը զայս լսելով կը հաւանի դեսպանին պահանջման, և կոմս Տ'Օպինեի հանդիսապէս ներս կը մտնէ, բայց տեսնելով որ Էլ-Արաշ տակաւին պաշտօն կը վարէ, և չէ պատժուած ըստ խոստացելոյն, դեսպանը կը կրկնէ իւր գանգատ, և մինչեւ որ գոհացում ընդունի, չի ներկայանար վեհապետին իւր մեծարանքը մատուցանելու։ Այս կերպիւ դեսպանին ընդունելութիւնը կը յապաղի, և մարոքեան իշխանութիւնք ևս չեն այցելեր դեսպանին։—Անկէ ի վեր անշուշտ եղանակ մը գտնուած է յարաբերութիւնները բարւոքելու, որովհետեւ ծանուցուեցաւ թէ դեսպանն հիմա գոհ է։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Ֆիլիպէ, 3 Հոկտ. առ Թայմզ.—Ամենայն ինչ հանդարտ է ի Պուրկաս և ծովեզերեայ յունաբնակ քաղաքաց մէջ, զի նախկին դրութեան համաձայն դպրոցներուն վերաբացումն հանդարտեցուցիչ տպաւորութիւն մ'ըրած է յոյն ժողովրդեան վրայ։— Պուլկար լրագիրք կ'ըսեն թէ արդէն իսկ պուլկար կառավարութիւնը կը խորհէր պուլկար նախակրթարանաց վերակազմութեան առթիւ առ այժմ մի կողմ թողուլ յունական նախակրթարանները։

ՏԻԿԻՆ ՔԱՌՆՕ իւր ցաւակցութիւնը ղրկեց առ Տիկին Ռընան։—Կրօնական թերթեր կը շարունակեն հարուածել Ռընանի գործը, զոր կը պաշտպանեն հանրապետական լրագիրք։ Միապետական թերթեր կը յիշեցնեն հանրապետականներուն թէ Նաբոլէոն Գ. կայսեր իշխանութեան վերջերն իբրեւ ազատական-կայսերական՝ Ռընան երեսփոխան ընտրուիլ ուզեց, թէեւ չյաջողեցաւ, և թէ երբեք բարեկամ եղած չէ ժողովրդային վարչութեան ձեւոյն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ընկերակցութեամբ Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի՝ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութիւն յայտնեց կայս. կառավարութեան այն տնօրինութեան համար, որուն շնորհիւ հաստատուեցաւ Պուլկարիոյ կրթական նոր օրէնքը և հայ վարժարանաց մէջէն հայերէն լեզուի ուսուցման արգելքը վերցաւ։

Ն. Ամենապատուութիւն յետոյ Ատլիյէի պաշտօնատունը գնաց և տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ։

ՍԱՓՐԻՉ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐՔ

Երէկ Ազգ. Հիւանդանոցի պարտէզին մէջ կատարուեցաւ սափրիչ արհեստաւորաց տարեկան հացկերոյթի հանդէսը։

Գեր. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեան որ առաւօտուն պատարագած էր Ս. Փրկչի մատրան մէջ, նախագահեց սեղանին և բաժակ առաջարկեց վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Այս բաժակ պարպուեցաւ «կեցցէ»ներով։ Արժ. Վահան Վ. Տէր Մինասեան եւս բաժակ առաջարկեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և պատարագիչ Սրբազանին համար։

Տօքթ. Ն. Թաշճեան էֆ. Պատ. Հոգաբարձութեան և Ազգ. Հիւանդանոցի քարտուղար Գարեգին էֆէնտի՝ սափրիչ արհեստաւորաց համար բաժակ առաջարկեցին։

Սեղանին մասնակցեան 400է աւելի ազգայիններ, և կարգադիր Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Մուրատեան, սափրիչներու արհեստապետը, մեծապէս օգնեց հանդէսին կարգաւորութեան։

ԻՍԱՀԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Կրօնական Ժողովն իւր յառաջիկայ նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու Մալաթիոյ Տ. Իսահակ եպիսկոպոսի խնդիրն, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ Կիլիկիոյ Ամեն. Կաթողիկոսին կողմէ կարգազուրկ եղած ըլլալով խնդրած էր քննութիւն կատարել։

ԲԵՐԱՅԻ ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆԸ

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ հրկիզեալ Նոր Թատրոնի վնասուց հատուցման համար Բերայի Թաղական Խորհրդոյն և Նօրթ-Պրիթիշ ապահովագրական ընկերութեան միջեւ համաձայնութիւն գոյացեր է։ Արդէն, անհամաձայնութիւն կամ վէճ չէր ծագած, ինչպէս կ'ենթադրուէր ոմանց կողմէ, այլ միայն շէնքին հրկիզեալ ու ազատուած մասերուն արժէքն որոշապէս գնահատելու պէտք մը տեսնուած էր։ Ազն. Անտոն էֆէնտի Հաճեան, որ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ ներկայացուցիչ կարգուած էր, երկու հայ ճարտարապետներու յանձնած էր այս գնահատման գործն, Ազնաւուրեան Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտիին և Ազնաւուր Մեծ. Յովսէփ էֆէնտիին։ Նօրթ Պրիթիշի գործակալ-տնօրէն Մեծ. Գառնիկ էֆ. Սերովբեան եւս իր կողմէ նշանակած էր երկու եւրոպացի ճարտարապետներ։ Այս չորս ճարտարապետք, անցեալ ուրբաթ և այս երկուշաբթի հրկիզեալ վայրն երթալով, երկիցս քննութիւններ կատարած և ըստ այնմ պատրաստած էին իրենց տեղեկագիրը։ Ճարտարապետաց տեղեկագիրը կ'եզրակացնէր թէ Նոր Թատրոնն, որ 5500 օսմ. ոսկւոյ ապահովագրուած է, 3600 ոսկւոյ վնաս մը կրած է հրդեհէն. իսկ շէնքին ազատեալ մասերուն արժէքն է 1900 ոսկի։

Նօրթ-Պրիթիշի գործակալ-տնօրէնն իմանալով ճարտարապետաց որոշումը, փութացած է գրել առ Ազն. Հաճեան էֆէնտի թէ երեք հազար վեց հարիւր ոսկւոյ գումարը, զոր ապահովագրական ընկերութիւնը պարտի վճարել ըստ գոյացեալ համաձայնութեան, Թաղ. Խորհրդոյ տրամադրութեան ներքեւ դնուի։

Հետեւաբար կը յուսացուի որ Թատրոնի վերաշինութեան գործին ձեռնարկուի վաղ ընդ փոյթ։ Արդէն, երկու օրէ ի վեր գործաւորք կ'աշխատին հրկիզեալ շէնքին մէջ որուն կիսովին այրած կամ խարխուլ մասերը վար կ'առնեն ու աւերակները կը մաքրեն։

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՔ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս կիրակի օր Բազէ ընկերութեան Աւստրիա շոգենաւով Մարսիլիա ուղեւորեցան Վսեմ. Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեանի երկու որդիք՝ Պետրոս և Միհրան էֆէնտիք, որք Փարիզ կ'երթան, առաջինն իրաւաբանական ուսմանց հետեւելու և երկրորդն՝ հանքային-ճարտարագէտ ըլլալու։

Պետրոս էֆ. Հալաճեան Պոլսոյ իրաւաբանական վարժարանի դասընթացից հետեւած է երկու տարի և յաջող քննութիւններ անցուցած։ Երիտասարդ ուսանողն օսմանեան իրաւագիտութեան նախնական ծանօթութիւններուն լիովին տեղեակ և բնածիր կարողութեամբք օժտեալ՝ փայլուն ապագայի մը կը պատրաստուի։ Փարիզու Իրաւագիտական Համալսարանի դասերուն հետեւելով հանդերձ, իր պարապոյ ժամերը պիտի նուիրէ քաղաքական տնտեսութեան և ելմտագիտութեան դասեր առնելու, յետ որոյ պիտի վերադառնայ ի Կ. Պոլիս։ Իր եղբայրը՝ Միհրան էֆէնտի Հալաճեան՝ ժամանակ մը ազգ. բարձրագոյն վարժարանի մը աշակերտելէ յետոյ, մասնաւոր դասախօսութեանց շնորհիւ պատրաստուած է ընդունուելու Փարիզու Սէն-Լուի Լիսէն, որուն շրջանն աւարտելէ յետոյ պիտի մտնէ Հանքային վարժարանը։ Ինք ևս, ի դարձին, արդիւնաւէտ ասպարէզ մը ունի իր առջեւ, մանաւանդ որ Հալաճեան տունն, ինչպէս յայտնի է, հանքային ընդարձակ գործերով կը զբաղի։

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ Ի ՇԻՔԱԿՕ

Կը յիշուի թէ Շիքակոյի մեր թղթակիցն իր վերջին նամակներէ միոյն մէջ յիշած էր թէ Ռուսահայ մեծանուն ծովանկարիչն Պ. Յովհաննէս Այվազովսկի Ամերիկա կերթայ, իր ծովանկարներն ի ցոյց դնելու համար ցուցահանդէսին մէջ։ Երէկի սուրհանդակաւ առնուած Ֆիկարօ կը ծանուցանէ թէ Պ. Այվազովսկի որ ֆրանսական զանազան ցուցահանդէսներու մէջ իր յաջողութեանց շնորհիւ երրորդ կարգի Պատուոյ Լէգէոնի արժանացած է, այս պահուս կը գտնուի ի Փարիզ։ Պ. Այվազովսկի Բուրկոնեէ շոգենաւով Նիւ-Եորք պիտի ուղեւորի, Շիքակոյի ցուցահանդէսին յատկացեալ նկարներ պատրաստելու համար, որոց նիւթը պիտի ըլլայ Ամերիկայի գիւտն Քրիստափոր Գոլոմպոսի ձեռօք։ Ամսոյս 10/22ին ծովանկարիչը ներկայացուց ֆրանսացի նշանաւոր անձանց՝ մտերմական հացկերոյթի մը առթիւ, զոր Պ. և Տիկ. Բավէլ Կրոնիվալտ տուին ի պատիւ իրեն, Լնկօս ծառուղին սիրուն ապարանին մէջ։ Պ. Կրոնիվալտ իր հռչակաւոր հայրենակցին յանձնարարեց երկու պատկերներ. Ռուսական նաւատորմիղ յԱմերիկա՝ հիւսիսային և հարաւային պատերազմին ժամանակ և Ռուսիա ցորեն բերող ամերիկեան շոգենաւ՝ 1882ի սովի միջոցին։ Այս երկու պատկերներն ալ ի ցոյց պիտի դրուին ի Շիքակօ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Գանտիա գաւառին (Կրետէ) նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Մուհիտտին էֆէնտի։

Խալայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեանց սենեկին արաբերէն գրութեանց սրբագրիչ Մուսթաֆա պէյի։

Սանիյէ Միւթեմայիզի աստիճան՝ կայս. անձնապահ զօրաբանակին պիտոյից ճիւղին թղթակցութեանց դեր-տնօրէն Հաֆըզ Մէհմէտ Թահսին էֆէնտիի, քաղաքապետութեան թղթակցութեանց դիւանի երկրորդ դեր-տնօրէն Րաիֆ պէյի, քարտուղար Ֆասիհ պէյի և Սկիւտարի ոստիկանաց ժողովին նախագահ Հասան էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ քաղաքապետութեան հաշուակալութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ահմէտ Հայտար պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սանիհ պէյի։

Րապիայի աստիճան՝ Ղալաթիոյ Նամականի արկղակալ և հաշուակալութեան պաշտօնեայ Ճէմալ պէյի, Հանեայ (Կրետէ) նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Նիքոլա Բսոյաքի էֆէնտիի և Շիրքէթը Խայրիյէի 15 թիւ շոգենաւին նաւապետ Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Միրլիվայութեան աստիճան՝ կայս. թիկնապահ և նաւային գնդապետ Արիֆ պէյի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան Քօլլոպիանօ կոմսին։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Անատոլուի երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Հուգնինի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թէնպէքիի Րէժիին վարչական ժողովին քարտուղար Տեօվլէթ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գարահիսարը Սահիպի երեւելիներէն Հաճի Ալիզադէ Հաճի Ալի էֆէնտիի, Հաճի Ահմէտ էֆէնտիի, թաղապետութեան նախագահ Հաճի Պէքիր էֆէնտիի եւ Իւյլեան Եսայի ու Յակոբ էֆէնտիներու։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Զմիւռնիոյ քարափանց ընկերութեան առաջին քարտուղար Պ. Օքթավ Բրուսլիէի եւ նոյն քարափանց առեւտրական ճիւղին տնօրէն Պ. Էմէ Բէլթենսօնի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Քաղաքապետութեան թղթակցութեանց դիւանին դեր-տնօրէն Իհսան էֆէնտիի։

Լիազամի արծաթ չքանշան՝ Իրաւագիտական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներէն Ահմէտ Ճեվտէթ, Սէլիմ Հիւսնի ու Շէվգի էֆէնտիներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ.—Առողջապահական վարչութիւնը՝ հնտախտի դէպքերու վրայ հետեւեալ տեղեկագիրը մատուցած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան.

Թուական	Դէպք	Մահ	Տեղ
Սեպտ. 23	21	8	Համպուրկ
» 24	24	4	»
» 25	12	2	»
» 26	14	5	»
» 27	21	4	»
» 23	—	—	Ալթօնա
» 25	1	2	»
» 26	—	—	»
» 27	1	1	»
» 27	15	41	Բէշթա
» 24—27	8	8	Կէրչ
» 21—28	22	7	Դաւրէժ
» »	27	11	Թէհրան
» »	60	28	Ուրմիա
» »	80	30	Ղուրուզ

Պէրլինի օսմանեան դեսպանը հեռագրած է որ Գերմանիոյ ուրիշ կողմերուն մէջ թէեւ հնտախտի դէպքեր կը պատահին, սակայն հիւանդութիւնը նուազելու վրայ է։

Սեպտեմբեր 27 էն 28, Կարնոյ քաղաքին զանազան թաղերուն մէջ 21 մարդեր հնտախտէ բռնուելով 16ը մեռեր են։ Իլիճէ գիւղին մէջ եւս մէկ մահ պատահած և առաջուան բռնուածներէն ալ ապաքինիլ սկսած են։ Պայազիտի Պոչիք գիւղին մէջ նոյնպէս մէկ մահ։ Կարնոյ նահանգին մաքրանոցներուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Երէկ գիշեր երկաթուղւոյ կառախումբով ի Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա՝ 19 ուղեւորներ ժամաներ և քարանթինայի ենթարկուեր են։ Մաքրանոցին մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Սեպտեմբեր 28ին ի Սինոպ քարանթինա սպասող 8 շոգենաւեր և 7 առագաստանաւերու 358 նաւաստեաց և 376 ուղեւորաց ինչպէս նաեւ քարանթինայի շրջափակին պահապան զինուորաց առողջական վիճակն եւ Սինոպի ու շրջակայից մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։ Գավագի մաքրանոցին մէջ գտնուող 6 շոգենաւերու և 26 առագաստանաւերու 427 նաւաստեաց և 10 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

29 սեպտեմբեր ՆԱԽԱԳԱՀ
Առողջապահական ժողովոյ

—Գօսօվայի կուսակալութիւնը սեպտեմբեր 28 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, մաքրանոց մը հաստատուած է Պուլկարիոյ սահմանագլխոյն վրայ գտնուած Տէվէ Պաղըրտան անուն տեղը, ուր նոյն առաւօտուն 14 ուղեւորք քարանթինայի ենթարկուեր են։ Ջիպէֆչէի մաքրանոցին մէջ եւս նոյն օրը 34 ուղեւորներ քարանթինայի ենթարկուած են։ Հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Տրապիզոնի կուսակալն սեպտեմբեր 29 թուականաւ հեռագրած է թէ Տրապիզոնի նահանգին, Բլաթանայի գիւղաքաղաքին և բոլոր մաքրանոցներուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Եէմէնէն կը հեռագրեն թէ Սանաայի Էօմրան գաւառակի Ճէննիին գիւղին մէջ հնտախտ ծագած ըլլալով, անմիջապէս բժիշկ մը ղրկուած է։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Էվգաֆի Նախարար Վսեմ. Ղալիպ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Երէկ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին Նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ի Բ. Դուռն և ելմտական գործերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազիֆ էֆէնտի, կայս. Անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Փորթուգալ, Օսմ. կայս. Դրամատան ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ։

—Հանրային պարտուց վարչական ժողովին նախագահ Պ. Վինսընդ Քայլարտ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՍԵՒԱՄՈՐԹ ԴԵՐԻՆԵՐ. — Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Զմիւռնիոյ Սէնայի վարժարանի շէնքը հիւրանոց մը պիտի ըլլայ սեւամորթ դերիներու համար և ժամանելիք սեւամորթ դերիներն ուղղակի Զմիւռնիա պիտի ղրկուին։ Սէնայի վարժարանը պիտի փոխադրուի կից գտնուած ուրիշ շէնքի մը մէջ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցի շէնքին կառուցման գնոյն վրայ 500 ոսկւոյ զեղչ մը ըրած էր ճարտարապետ Վասիլաքի էֆէնտի։ Այժմ կ'իմանանք թէ Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի Ազնաւուրեան նոր զեղչ մը եւս պիտի ընէ։

ՄԻԼՔԻԵԷ վարժարանին՝ առաջին կարգի մրցանակ ստացող աշակերտաց տրուելու համար Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ ոսկի ժամացոյցներուն մէկ մասը տրուած է նոյն վարժարանի երկրորդական ճիւղին առաջին կարգի մրցանակ ստացող աշակերտաց, որոց թիւն է 25։ Ասոնց մէջ կան երկու հայեր՝ Մկրտիչ էֆէնտի ու Ստեփան էֆէնտի։

ՋՐԱՄԲԱՐՔ.—Կայս. պալատան քիմիագէտ Պոնկովսքի պէյ, որ քննած էր Պոլսոյ ջրամբարներն, երէկ խորհրդակցութիւն մը կատարեց Էվգաֆի Վսեմ. Նախարարին հետ այդ ջրամբարները մաքրելու համար։ Պոնկովսքի պէյ տեսնելով որ փոքր ջրամբարը տիղմով լեցուած է, տեղեկագրած է բոլորովին մաքրել զայն, իսկ միւսները կարելի եղածին չափ։ Մաքրելու գործողութիւնք ի մօտոյ պիտի սկսին։ Բոլոր ջրամբարներու մէջ գտնուած ջուրը խիստ քիչցած է։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ կոյուղին գոցելու համար կազմեալ յանձնաժողովին նախագահ կարգուած է Քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշա։ Յանձնաժողովն այսօր իւր առաջին նիստը պիտի գումարէ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովն որոշած է երկու հազար ոսկւոյ փոխառութիւն մը ընել վճարելու համար պաշտօնէից առկախ ամսաթոշակները։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍ.— Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Հռոմի Առեւտրական Սենեակը կը պնդէ իր ծանուցեալ որոշման վրայ որով մերժած է օսմ. հանրային պարտուց այն որոշումը թէ՝ փոխանակ 58ի 72 առ 100 վճարուի Րումելիի երկաթուղւոյ վիճակահանութեանէն չահած թիւերուն։

ԼԻԲԱՆԱՆ.— Պէյրութի պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Լիբանանու կուսակալ Նաում փաշա նահանգին վարչական խորհուրդը լուծելով՝ հրամայեր է նոր ընտրութիւն կատարել ըստ օրինի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Վարչութիւնն այս առաւօտ մեզ կը հաղորդէ հետեւեալ երկու շրջաբերական-հեռագրերն որք քարանթինայի կայարաններուն ուղղուած են երէկ իրիկուն.

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, տասնօրեայ ամբողջական քարանթինա հաստատուած է Միջերկրականի ֆրանսական ծովեզերքէն ուղեւորներով եկող նաւերուն համար, սեպտ. 26 հոկտ. 8էն սկսեալ։ Այս քարանթինա պիտի մաքրուի Քլազոմէնի կամ Պէյրութի մաքրանոցներուն մէջ։ Նոյն տեղերէն եկող այն նաւեր որք ուղեւոր չ'ունենան, հնգօրեայ քարանթինա միայն պիտի սպասեն Քլազոմէնի կամ Պէյրութի մաքրանոցներուն մէջ։

* *

Հնգօրեայ ամբողջական քարանթինա հաստատուած է Սինոպի կամ Գավագի մաքրանոցներուն մէջ այն նաւերուն համար որք ուղեւոր ունին և Սեւ ծովու եզերքէն կուգան, Տրապիզոնէն մինչեւ Օրտու (այս երկու նաւահանգիստներն ալ մէջ առնլով) սեպտ. 29 հոկտ. 11էն սկսեալ։ Նոյն տեղերէն եկող այն նաւեր որք ուղեւոր չունենան, 24 ժամուան հսկողութեան պիտի ենթարկուին ի Գավաք և բժշկական խիստ այցելութիւն մը պիտի կրեն։

Ընդհ. Քննիչ
29 սեպտ. 1892 ՏՕՔԹ. ՔՕԶՕՆԻ

ՆԱՄԸԳ էֆէնտի, որ յատուկ պաշտօնով Եէմէն պիտի երթայ, երէկ Հոռէյտա ուղեւորեցաւ իւր հետ տանելով հազար օրինակ կրօնական այն գրքերն որք Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած են տեղւոյն ժողովրդեան բաշխուելու համար։

ՊՐՈՒՍԱ քաղաքը կազով լուսաւորելու համար Պ. Պարճիլի խնդրած մենաշնորհին թուղթերը Պետական Խորհրդոյ քննութեան ենթարկուած են։

ՔԻՈՍ.—Բանտէլիտէս էֆէնտի, որ Քիոսի նաւահանգստին շինութեան մենաշնորհը կը խնդրէ, Հանրօգուտ շինութեան նախարարութեան մատուցեր է այս նպատակաւ իր կազմելիք ընկերութեան կանոնագիրը։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Յունաց մետրապոլիտը քարանթինան պատրուակելով խնդրած էր Ֆէնէրի Պատրիարքարանէն որ իր մեկնումն յետաձգէ։ Սակայն Պատրիարքարանը գեկուցած է նմա թէ պարտաւոր է իսկոյն ճանբայ ելլել։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ մայրաքաղաքիս բոլոր վարժարանաց իւրաքանչիւրին աշակերտներէն երկուքական աշակերտաց լուսանկարներն առնուելով Իրեն մատուցուին։ Կայս. պալատան լուսանկարչապետ Ապտուլլահ Եղբարք երէկ սկսան գործադրել կայս. սոյն Իրատէն։

ՎԱՐՁՈՒ կառքերուն համար Քաղաքապետութեան կողմէ կարգադրութիւններ եղած են։ Ի միջի այլոց կառապանք երաշխաւոր պիտի տան, միաձեւ հագուստ մը պիտի կրեն և իրենց կառքերուն թիւը պիտի նշանակուի իրենց հագուստներու օձիքին վրայ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Հալէպէն կը հեռագրեն առ «Սաատէթ» թէ Զուլլու անուն հռչակաւոր աւազակ ձերբակալուեր է Ուրֆաի Սուրուճ գաւառակին մէջ, ուր Շէյխանը Աշիրէթին պատկանող Տէլի Մէհմէտի քով ապաստանած է եղեր։ Զուլլու՝ Հալէպ տարուելով բանտարկուեր է։ Այս աւազակ անցեալները Կ. Պոլսէն Կեսարիա գնացող թղթատարը զարնելով 7000 ոսկիէն աւելի աւանդներ յափշտակած ու փախած էր։ Ասկից զատ բազում չարիքներ գործած եւ մէկ քանի մարդիկ ալ սպաննած էր։ Այս ձերբակալումն ժողովրդեան վրայ լաւ տպաւորութիւն մը ըրեր է և բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Յայտնի է թէ Մուտանիա-Պրուսայի տխմար երկաթուղին հռչակելի արագութեամբ Պրուսայէն Մուտանիա, Մուտանիայէն Պրուսա կը սուրայ կը թռչի անդադրում. սակայն երբեմն թեւերը կը յոգնին և ճամբուն կիսուն տխուր կ'ընէ՝ հանգիստ առնելու համար։ Քանի մը օր առաջ ալ ասանկ անակնկալ դադար մը պատահեր է։ Կառախումբը առտուն Պրուսայէն ճամբայ ելնելէն մէկ ժամ ետք Մերսէլ անուն տեղն երբ կը հասնի, վայրաշարժին մեքենան անհանգստութիւն մը կը զգայ աղիքներուն մէջ և չուզեր իր անդամները շարժել, անանկ որ կը ստիպուին ակամայ կանգ առնուլ հոն երեք ժամ և պէտք եղած դարմանը տանիլ տկարակազմ մեքենային։ Կառախումբն յանկարծ այնպէս ցնցումով կը կենայ որ ուղեւորք սարսափահար կ'ըլլան։ Բարեբախտաբար, մօտերը հարսնիք մը տեղի կունենար, և հարսնեւորք տեսնելով կառախումբին կենալը, հոն կը դիմեն, և հասկնալով որ երեք ժամ ուղեւորք հոն մնալու պարտաւոր են, արեւելեան աւանդական հիւրամեծարութեամբ, հարսնիքն անդ կը փոխադրեն, քէշկէկի, փիլավի, զէրտէի կաթսայներն հոն կը բերուին եւ յանպատրաստից խրախճանք մը կը կազմուի, որուն կը մասնակցին ուղեւորներն ալ և երեք ժամ շարունակ կ'զբօսնուն երգելով ուտելով խմելով։

Մինչ այս մինչ այն, մեքենային ցաւերն անցած ըլլալով տրուած ազդեցիկ դեղերէն, ուղեւորք կը հրաւիրուին բռնել իրենց տեղերը վակոններուն մէջ, սուլիչը կը սուլէ, հարսնեւորք ուրախութեան աղաղակներ կ'արձակեն, և կառախումբը կը շարժի, կը քալէ, կը վազէ, կը սուրայ և անհետ կ'ըլլայ։ Բայց այդ եղական կառախումբին ամեն յանկարծադէպ խիթերուն, ուղեւորք պատրաստ հարսնիք մը պիտի կրնա՞ն գտնել իրենց ճամբուն վրայ, ա՛յս է խնդիրը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Այտընի կուսակալութիւնը տեղեկագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ ամսոյս 6ին Նազիլլիի Գարաճասու գիւղախումբին մէջ առաւօտէն մինչեւ իրիկուն երկրաշարժի ցնցմունք զգացուելով մէկ քանի ջաղացքներ ու ծխնելոյզներ փլեր են, սակայն բարեբախտաբար մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ երթալիք զինուորական բժիշկներն երէկ Պաթումի ճամբով Թէհրան ուղեւորեցան Բազէ ընկերութեան «Սիւքասի» շոգենաւով։

ՍԻՐԱՏԱՐՓԻԿ ԿԻՆԸ. — Անցեալ օր Գարթալ բնակող Վասիլաքի անուն յոյնի մը կինը Քաթինա, ձանձրացած ամուսնական յարկին տակ վայելած հեշտութիւններէն, կ'ուզէ լքել զայն. ըստ այսմ ի բացակայութեան իր էրկանը, կը ժողվէ տան մէջ գտնուած հարիւր յիսուն ոսկիի արժողութեամբ գոհարեղէններ եւ նոյնպէս հարիւր յիսուն ոսկիի պատրաստ գումար մը, ծրար մը կ'ընէ և շունչը կ'առնէ նոյն տեղը բնակող Ահմէտ անուն մարդու մը տունն։ Ահմէտ գորովագեղ խոհեմութեամբ կ'ընդունի իր ասպնջականուհին, որուն հետ անշուշտ նախընթացներ ունեցած էր, և թեւ թեւի կը մեկնին Գարթալէն, ա՛լ հոն չդառնալու հաստատ մտադրութեամբ։

ՁԿՆՈՐՍՈՒԹԵԱՆ ՔՄԱՀԱՃՈՅՔՆԵՐԸ.— Արդի եղանակիս մէջ, յորում մարդուս ձկնատենչիկ զգացումներն ամենէն աւելի կը գրգռին, Իւլիւֆէր ձուկը կուգայ իր համեղութեամբն յագուրդ տալ մեր ստամոքսին պահանջմունքներուն և բարեխառնել մեր սեղանն որ չորս հինգ ամսէ ի վեր միօրինակ համադամներով կը ծածկուէր։

Նախընթաց գիշեր, ի Վոսփոր ձկնորսներու և ձկնորսութեան հետաքրքրուողներու կողմէ 40,000 Իւլիւֆէր որսացուեր է։ Ամենէն աւելի առատօրէն Պէյլերպէյի մօտ Սթավրոզի ծովախորշէն որսացեր են սոյն ձուկէն։

Ձկնաւէտ այդ գիշերն իր բանաստեղծական կողմն ալ ունեցեր է։ Յիշեալ ծովախորշը մակոյկի մէջ գտնուող երկու ձկնորսներէ մին անդադար ծովը կը նետէր իր բազմաթեղ կարթը և լեցուն վեր կը հանէր, այն աստիճան որ մարդն ուրախութենէն կը սկսի անխոհեմ ոստումներ ընել մակոյկին մէջ, և յանկարծ, հաւասարակշռութիւնը կորուսելով, իր ուրախութիւնովը մէկտեղ ծովուն մէջ կ'իյնայ. ընկերը տեսնելով անոր գլխուն եկած փորձանքը, ոտքով ձեռքով կը շարժուի միջոց մը փնտռելու համար որ զայն ազատէ, բայց, իր այդ գովելի այլ յախուռն շարժումներն ընկերոջ քով կը ղրկեն զինքն ալ. հիմակ երկուքն ալ ծովին մէջն են, խե՜ղճ ձկնորսները, ու կը թալթլի՜ն։

Յանկարծ կակուղ քնքուշ ձեռքեր կը հպին անոնց և վեր կը քաշեն զանոնք. խեղճ ձկնորսներն ի՛նչ տեսնեն երբ աչուըներն կը բանան. մէկ քանի սիրուն մանկամարդ կիներ որք կը ժպտին իրենց եւ որք ձուկ կ'որսային նոյն խորշին մէջ։

Նախանձելի՜ փրկութիւն։

ԱՐԿԱԾ.— Նախընթաց օր ի Ղալաթիա Նիքօլի անուն մարդ մը գինով վիճակի մէջ իւր բնակած խանին վերի յարկէն վար իյնալով, գլուխը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Թէեւ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն քիչ յետոյ մեռաւ։

—Առջի օրն ի Րումէլի Հիսար, Մուսթաֆա անուն տասը տարեկան տղայ մը տանը պատուհանէն փողոց ինկաւ և գլուխը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Թէեւ անմիջական դարմաններ եղան, սակայն խեղճ տղան նոյն գիշերը մեռաւ։

—Երկուշաբթի օրը Քեաղըտխանէ գիւղին մէջ յարդանոց մը փլցնելու ատեն մէկ մասը յանկարծ փլչելով չորս տարեկան Արիֆ անուն տղայ մը տակը մնաց և վիզն ու ձախ ոտքը վիրաւորուեցան։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը բեկած էր Եղեռնադատ ատենին մէկ վճիռն, որով Խաչիկ անուն մարդ մը տասն և հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էր ի Բերա Տեօքմէճի Ստեփանն սպաննած ըլլալուն համար։ Եղեռնադատ ատեանն կրկին անգամ այդ խնդրով զբաղելով, վերահաստատած է իւր նախորդ վճիռը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Արեւելեան երկաթուղեաց Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ մեզ թէ պայմանադրական կառախումբին ի Պուլկարիա և ի Սերպիա երթեւեկութիւնը դադրած ըլլալով, եւրոպական Սուրհանդակը մէկ օրուան նոր յապաղում մը կը կրէ։ Հետեւաբար, այս իրիկուան կառախումբը պիտի հասնի առանց սուրհանդակի և թղթատարական պայուսակներն որք այսօր կը սպասուէին, վաղն իրիկուն պիտի հասնին, եւ այսպէս շարունակաբար։

ՃԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԷՆՆԱ, 11 Հոկտ.— Վիլհէլմ կայսր միջօրէին հոս հասաւ։ Երկուքին կայսերք յոյժ սիրալիր կերպիւ քանիցս ողջագուրեցին զիրար։ Յետոյ Շէօնպրունի կայսերական պալատը գնացին միասին։ Մեծ բազմութիւն մը ամենուրեք խանդավառ աղաղակներով ողջունեց զիրենք։

—Շէօնպրունի պալատան մէջ սովորական ընդունելութիւններէն յետոյ, Վիլհէլմ կայսր Սեւ Արծուի պատուանշանը տուաւ աւստրեան նախարարապետ Թաաֆֆէ կոմսին։ Այցելեց արհիդուքսերուն և արհիդքսուհիներուն, նաեւ Քալնոքի կոմսին։ Ռուտոլֆ վաղամեռիկ գահաժառանգի գերեզմանին վրայ պսակ դրաւ։ Յետոյ երկու կայսերք Օբերայի թատրոնը գացին։

—Աւստրեան պատուիրակներն հնտախտի պատճառաւ իրենց աշխատութիւնը չը պիտի դադրեցնեն։ Ի Փէշթա նիստերը պիտի վերսկսին հինգշաբթի։

—Ֆրանձ Յոզէֆ կայսր, Վիլհէլմ կայսեր ժամանումէն յառաջ Պերլին դառնալով, ընդունեց Պերլինէ ձիով եկող գերման սպայներն, և այս ձիարշաւին պարագայներն հարցուց հետաքրքրութեամբ։

ՓԷՇԹԱ. — Երէկուընէ ի վեր 38 վար. 16 մեռ։

ՔՐԱՔՈՎ. — Փոտկորցէի մօտ 1 նոր դէպք հնտախտի։ Մերձակայ ուրիշ տեղ մը 7 վար. 3 մեռ.

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսր Կարմիր Արծուի մեծ ժապաւէնը տուաւ Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս փաշային։

ՓԱՐԻԶ.—Գնդ. Տոտս կը հեռագրէ թէ Պէհանզին սեւամորթ թագաւորը պաշտպանողական չորս գծեր կազմած էր, որոց երեքն արդէն գրաւեցին Ֆրանսացիք։ Չորրորդն որ Ուէմէ գետին և Տահոմէի մայրաքաղաք Ապոմէյի միջեւ կը գտնուի, ի մօտոյ պիտի զարնուի։ Վերջին ճակատամարտին մէջ, Տահոմէցիք 5,000 զինուոր ունէին ամրապէս զետեղուած Բօկէսա գետին եզեւ, ռազմագիտական կէտի մը վրայ, զոր ֆրանսական եւ բնիկ զօրքերը սուինի հարուածներով կորզեցին անոնց ձեռքէն։

—Սէն-է-Ուազի ծերակուտականի ընտրութիւնը կատարուելով, արմատական Պ. Ամէլ Բ. քուէարկութեամբ ընտրեցաւ 746 քուէով, մինչ Թունուզի ֆրանսական դեսպան և գործակատար Պ. Մասիքօ 595 քուէ միայն առաւ։

ՀՌՈՄ.—Թագաւորն հեռագրով մը ծանոյց նախարարապետին որ ինք և թագուհին որոշած են ո՛ և է նուէր չընդունիլ իրենց ամուսնութեան 25 ամեակին առթիւ։ Կը փափաքին որ այս յոբելեան բարեգործական արարքներու նշանաբան մ՚ըլլայ, ուստի կանխաւ շնորհակալութիւն յայտնելով, կը խնդրեն ժողովրդէն որ արդէն հանգանակեալ գումարներն և այլ նուէրք բարեգործական նպատակներու յատկացուին։

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.— Հոկտեմբեր 1էն մինչեւ 10 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 77 շոգենաւերուն տասնօրեայ հասոյթն եղած է 1 միլիոն 670,000 ֆրանք։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 30 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 3/4
3 » Փարիզի »		23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոյ. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 13
Բորսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 09
Կէս օրին	»	24 09 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		82 20
» » ժամ 3ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	54 3/4
»	Բ. »	31 1/2
»	Գ. »	24 12

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 06
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 31
Պանք տը Բօնս	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 20
Րէժի	» »	16 08
Թրամուէյ	» »	5 05
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	91 3/4
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	Գ. Կ.	84 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 23
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107 20
Իմբէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 20
Ռուպլ Թղթադրամ	»	9 02
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 01
Մանր արծաթ	»	101
Մէթալիք	»	97
Սաթֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 11 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 52 1/2
» » 4 1/2 %	106 10
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 30
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	474 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	91 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	373 75
Պանք Օթօման	603
Քրէտի Լիոնէ	788 75
Իտալական Ռանթ 5 %	93 47 1/2
Եգիպտական միացեալ	500
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 17
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ)	384 06

ԼՈՆՏՈՆ, 11

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 37
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 12
» » » Ա.	54 3/4
» » » Բ.	31 1/2
» » » Գ.	22 7/8
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 1/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	93 1/4
Պանք Օթօման	14
Ատընի երկաթուղի	20
Դասապայի երկաթուղի	11
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	99 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	104 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	105 1/4
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԷՆՆԱ, 11

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 05
» Փարիզի »	47 55
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	174 75
» Երկաթուղի	44 50

ՊԵՐԼԻՆ, 11

Օսմանեան Երկաթուղի	89 70
Օսմ. Րէժի	186 70
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 285
» Փարիզի »	80 65

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 11

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 56
Եգիպտական միացեալ	500
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 17 1/2
Օսմ. երկաթուղի	90 75
Օսմ. Ռէժի	372 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	474 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	433 75
Պանք Օթօման	603 75
Օսմանիյէ	— —

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆՔ

ԹԷ ՈՐ ՁԵՆՔ ԳՈՐԾՈՒՄ ՄԵՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ, ԳՈՆԷ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ԽՕՍԵՆՔ

Եւրոպացոց լեզուով bibliothèque բառը յունարէն «վիվլիօն» ու «թհէքէ» բառերով է կազմուած, որ նշանակում է գրքադարան, բայց միևնոյն ժամանակ նշանակում էլ է այն տեղը, կամ տունը, որտեղ գրքերով լիքը դարանները պահ են դրուած։ Մենք ասել ենք ու ասում ենք այդ գրքերու պահեստատան, գրանոց, գրքատուն, գրատուն, մատենադարան, գրադարան, և դիւան»։ Ի՞նչ ենք անելու այսօր, պէ՞տք է որ անխտիր այդ անունները գրքերու պահուած տեղերու տանք, եթէ ո՛չ մասնաւորենք թէ ո՞րն է մատենադարանը և մատենատունը կամ թէ գրքադարանը և գրքատունը։ Մենք կարծում ենք որ թէ որ ոք մին իր տանը մի դարան ունի, որուն մէջ մի միայն իր գրքերն է դնում, կարող է ասել նա թէ մի գրքադարան ունի իր տանը և ոչ գրքատուն. նմանապէս թէ որ մի ժողովուրդ կամ քաղաք մի յատուկ տուն ունի, որուն մէջ պահ է դրած դարաններով լիքը գրքեր, պէտք է ասէ այդ ժողովուրդը կամ քաղաքը թէ գրքատուն կամ մատենատուն ունի և ոչ գրքադարան և մատենադարան. ինչպէս որ Եւրոպացիք bibliothèque ասելով թէ մինը և թէ միւսն են ըմբռնում։ Այդ բան այդպէս որոշելով, խօսենք ուրեմն հիմա գրքատներու վրայ միայն և ոչ գրքադարաններու, որովհետեւ մեր գործը լինելով մի գրքատան գրքապահութիւնը և ոչ մի մատենադարանի, ունինք շատ բան ասելու այդ մասին. ուրեմն առաջ բերենք այս տեղ նախ գրքատներու պատմականը։

* * *

Մի դէն թողնելով մեզ անծանօթ և հեռաւոր աշխարհներում գրքեր հաւաքելու և պահպանելու մասին եղած իրողութիւնք խօսենք միայն մեզ ծանօթ աշխարհի, մեր շուրջ, մեզ մօտ ժամանակներում գրքատներ հիմնելու և հաստատելու համար եղած իրողութեանց մասին։ Ամեն բանէ գերազանց, ամեն բանէ փառաւոր մի իրողութիւն, որ թագաւորները կատարել են աշխարհի մէջ, այսօրուայ ողջ պատմագրերու վկայութեամբ, Մակեդոնացի թագաւորներուն Եգիպտոսում հաստատած «Մուսիօն»ն է, այսինքն մուսաներու տաճարը, որ նշանակում է գիտութեանց, դպրութեանց և արհեստներու առաջ բերած թանգ բաներու տունը, որուն ասում ենք մենք «Թանգարան»։

Այդ թանգարանի հիմքը Աղեքսանդրիոյ մէջ Պտղոմէոս ազատիչ կոչուածն է դնում, ապա դրա որդին Պտղոմէոս եղբայրասէրը վերջացնում է, 306 թուէն մինչեւ 247 թիւը Քրիստոսէ առաջ, որ ասել է քառասուն տարուայ մէջ է շինուել ու պատրաստ եղել։ Թանգարանը «Բրուքիօն» կոչուած թաղումն է եղել շինուած, այսինքն մեծատուն մարդկանց թաղումը, թագաւորին ապարանքին մօտ, քարաշէն եւ բոլորտիքը ճեմելիքով, քանդակազարդ սրահներում պահ դրուած են լինում գրքադարանները անհամար արձաններով ու պատկերներով։ Մի ժամանակ յետոյ, տեսնում են որ տեղը փոքր է գալի հաւաքուած գրքերու համար, մի ուրիշ գրքադարան էլ են հաստատում Սէրապիսի տաճարին մէջ։ Այդ երկրորդ գրքատան մէջ երեք հարիւր հազար հատոր գրեանք է հաւաքւում եւ կոչւում է առաջին թանգարանին (աղջիկ) զաւակը, որը՝ իբրեւ մայր կամ հայր գրքատուն չորս հարիւր հազար հատոր գրեանք ունի եղեր իր միջում։ Թէ Աղեքսանդրիա քաղաքը այդ ժամանակ ի՛նչ կը դառնայ աշխարհիս համար, հեշտ է պատասխանելը. ինչ որ են այսօր Փարիզ, Լոնտոն և դրանց պէս քաղաքները։ Պտղոմէոս ազատիչը և Պտղոմէոս եղբայրասէրը երեք նպատակով են հաստատում այդ թանգարանը, Ա. պահպանել, Բ. բազմացնել, Գ. տարածել մինչեւ այդ ժամանակ մարդուս ստացած գիտութիւնքը, ուսմունքը, հմտութիւնքը և արհեստները։ Պահպանելու համար այդ ձեռք բերուած գիտութիւնքն ու ուսմունքը, թագաւորը հրաման է տալի գրքապահին կամ գրքատան պետին, որքան գիրք որ կայ, անխտիր ծախու առնէ, թանգարանում մի շատ օրինակողներ բռնէ այն գրքերը օրինակելու, որոնց տէրերը հաւան չէին լինելու ձեռքէ հանել. Եգիպտոսում բերուած որ եւ է գիրք պէտք է լինում խլոյն եւեթ թանգարան տարուել, այդ գրքին ամենաճիշդ օրինակն առնելէն յետոյ, գրքին տիրոջը տալ մի դրամական հատուցում և բնագիրը պահել։ Ասում են թէ, Պտղոմէոս բարերարը յաջողուելով Աթէնքէն Սոփոքլի, Եւրիպիդի, Էսքիլոսի գրուածքները ստանալ, բնագիր գրչագրերու տիրոջը տասն հինգ հազար ոսկի և ընտիր օրինակներ է տալի փոխարէն։ Այդ Պտղոմէոս բարերարը Ասորուց աշխարհէն դարձին, իբրեւ յաղթանակ է բերում Եկբատանէն և Շօշէն բոլոր այն Եգիպտացոց թանգ բաները, որոնք Կամբիւս կամ ուրիշ աշխարհակալներ Եգիպտոսէն առել տարել էին։ Այդ թանգ բաները նորից իրանց առաջուայ տեղերը դրւում են։ Երբ գրչագրերը մինակ օրինակելու տեղ թարգմանուելու լինէին, ահագին գումարներ է եղել վճարւում, ինչպէս որ եղել է եօթանասնից թարգմանութեան համար, որը Պտղոմէոս եղբայրասէրի ձեռքով կատարուեց։

Գիտութիւնքը, ուսմունքը և արհեստները բազմացնելու համար այդ թանգարանում բնակւում և ապրում են եղել, թագաւորի շնորհարարութեամբ գիտութեանց և ուսմանց անձնանուէր բաւական թւով մարդիկ։ Երբեմն նոյն իսկ թագաւորը գնում է եղել և դրանց գրասեղանի շուրջը բազմում. սկզբումը՝ չորս ակմբի է եղել բաժանւում այդ թանգարանում բնակող ուսումնականները, գեղեցիկ դպրութեանց, ուսանողական ուսմանց, աստղաբաշխութեան և բժշկականութեան «Մի կարեւոր անձն կամ մի մեծ մարդ այդ թանգարանին եւ սորա վերաբերող գործքերուն վերին տեսչութիւնն է եղել վարում»։ Դեմետրիոս Փալերային, որ իր ժամանակին ամենէն գիտուն մարդն է եղել և շատ տարիներ Աթէնքի կառավարողը, առաջինն է լինում այդ պաշտօնը վարող։ Դրա հրամանին ներքեւ է եղել գրքապանը և այդ գրքապան շատ անգամ այնպիսի մարդ է եղել, որուն անունը պէտք է եղել պորտէպորտ անց կենայ, ինչպէս որ եղել են Երատոսթենէսը, Ապոլլոնիոս Հռոդացին։ Մի դէն կը թողնենք խօսելը բուսաբանական եւ կենդանաբանական պարտիզի մասին, նոյնպէս գիտարանի, որու մէջ մանեկաւոր գունդ, երկրագունդ, արեւակայք և ուրիշ ամեն տեսակ գործիք կան եղել այդ ժամանակ գործածական։ «Ժամանակը եւ ջերմութեան աստիճանը չափելու ճիշդ կերպի մասին իրենց անգիտութիւնը քաջ գիտեն եղել»։ Կաժսիբիոսի ջրով ժամացոյցը շատ թերակատար էր ժամանակը չափելու, ջերմաչափը ջրամանում ծփալով չէր կատարելապէս կատարում իր պաշտօնը։ Պտղոմէոս եղբայրասէրը իր կեանքի վերջին օրերուն մեծ վախ ունենալուն մեռնելուց, երկար ապրելու համար մի ըմպելիք գտնելու եռանդէն է ընկնում, այդ պատճառով թանգարանում բնակութեան համար մի յատուկ տեղ են հաստատում աշխատելու։ Այդ ժամանակին մարդկանց նախապաշարման հակառակ, մանաւանդ Եգիպտացի մարդկանց բժշկական հարկին մօտերը անդամազննական փորձեր անելու համար մարդկանց անդամները ջարդելու մի սրահ են հաստատում, որը ոչ միայն դիակներու վրայ են եղել կատարում այդ ջարդը, հապա նաեւ մահուան դատապարտուած կենդանի մարդկանց։ Թանգարանում ամեն տեսակ գիտութենէ և դպրութենէ ուսում և դաս էին տալի ժողովրդին ընթերցանութեամբ եւ բանախօսութեամբ։ Ամեն աշխարհէ ուսանողներ այդ մտաւորական պորտն են եղել դիմում։ Պատմում են որ, տասն չորս հազարէն աւելի են եղել այդ ուսանողք ամենքը միասին։ Եկեղեցու երեւելի հայրապետներէն շատերը, ինչպէս Աղեքսանդրացի Կղեմէսը, Որոգինեսը, Աթանասը այդ վարժարանէն են լինում դուրս եկած։ Այդ հռչակաւոր թանգարանը Յուլիոս Կեսարու ձեռքով Աղեքսանդրիոյ պաշարման ժամանակ մի մասով այրւում է։ Այդ ամենամեծ կորուստը փոխարինելու համար Մարկոս Անտոնինոս Կլէօպատրային պարգեւ է անում այն գրքատունը, որ Եւմէնէս Պէրգամոի թագաւորը շինած է եղել, որն արդէն մրցող էր Պտղոմէոսեաններուն հետ։

Հիմա անշուշտ, կը հարցունէ ընթերցողը թէ ի՛նչ եղաւ այդ գրքատունը։ Այդ հարցին պատասխանը մի քիչ ցաւալի է, բայց պատմութիւնը լուռ չլինելուն՝ դրա մասին մենք էլ կ՚ստիպուենք առաջ բերել այստեղ պատասխանը։ Չորրորդ դարու վերջերում, Թէոփիլէ անունով մէկը Աղեքսանդրիոյ եպիսկոպոս է լինում։ Ոսիրիսի մի հին տաճարը քրիստոնեաներուն է տըրւում նրա տեղի վրայ եկեղեցի շինելու համար։ Այդ նոր շինուելու չէնքին հիմքերը փորելիս, ինչպէս է լինում նախնի կրօնքին վերաբերող մի քանի անպարկեշտ պատկերներ են գտնւում։ Թէոփիլէն աւելի եռանդուն մարդ քան թէ ամոթխած մէկը լինելով, հրապարակում դնել է տալի այդ պատկերները ժողովրդին ծաղր անել տալու համար։ Հեթանոս Եգիպտացիք, որ այնքան համբերող չէին լինում, ինչպէս որ եղել են քրիստոնեայներն երբ նրանք թատերաբեմի վրայ են հանում դրանց վիճաբանութիւնքը երրորդութեան մասին, իրանց ուժին զօր տալով, բողոքում են ամրանալով իրանց զօրութէնով Սէրապիոնի մէջ։ Յոյներն այն աստիճանի է հասնում որ Թէոդոս կայսրը հրամանագիր է ուղարկում Թէոփիլէին որ Սէրապիոնը կործանէ, այնպէս որ այն ամենամեծ գրքատունը որ Պտղոմէոսներն էին շինել կործանւում է ու փճանում և ցաքուցրիւ լինում։

Միջին դարերու քրիստոնեայ աշխարհը Աղեքսանդրեան գրքատան նման մի բան չէ կառուցանում, հապա եպիսկոպոսանիստ եկեղեցիներում կամ թէ մեծաշէն վանքերում գրքադարաններ են լինում, որոնց մէջ պարունակուած գրքերուն մեծ մասը աստուածաբանական մեկնութիւնք են լինում և քարոզագրքեր և այլն։ Գրեթէ չորս դար յետոյ երբ հռովմէական աշխարհի մեծ մասը, նոյնպէս Ասիոյ միջին աշխարհները Արաբական տիրապետութեան ներքեւ են ընկնում և ծանօթ աշխարհս բոլորովին կերպարանափոխւում է, նորանց գիտութիւնք, դպրութիւնք և արհեստները ծլում ծաղկում են։ Աբու Ջաֆար էլ Մանսուր Խալիֆէն Բաղդատում աստղաբաշխութեան ուսման է հետեւում ու բժշկականութեան և իրաւաբանութեան դպրոցներ է հաստատում։ Դրա թոռը Հարոն էլ Ռաշիտ հրաման է հանում որ՝ իր տիրապետած բոլոր աշխարհներում ամեն մզկիթներու կըցտին դպրոցներ հաստատուի, բայց Օգոստոս Օգտաւիանու դարը գիտութեանց մասին Ասիաում Աբտուլլահ Էլ Մամուն խալիֆայութեանն է լինում, անթիւ, անհամար գրքեր է հաւաքում նա և գիտնականներով է շրջապատւում։ Այդ Արաբական տիրապետութիւն երեք մասի բաժնուելէն յետոյ անգամ, գիտութեանց, ուսմանց և դպրութեանց սէրն ու ճաշակը պահպանւում են Արաբացոց մէջ։ Աբբասեանք Ասիաում, Ֆաթիմեանք Եգիպտոսում և Օմէեանք Սպանիում։ Այդ երեք հարստութիւնք ոչ թէ միայն տիրապետելում իրար հետ մըրցող են լինում, հապա նաեւ դպրութեանց և գիտութեանց մէջ էլ։

Անդադրել գրքերէն հաւաքում մեծամեծ գրքատներ շինելու համար։ Էլ-Մամուն Խալիֆէն բերելէ տալի ասում են, Բաղդատում հարիւր ուղտ գրչագիր բարձած, իր դաշնադրութեան պայմաններէն մին է լինում Բիւզանդիոնի Միքայէլ Գ. Կայսեր հետ Կ. Պոլսոյ գրքատներէն մին իրան տրուելը։ Այդ գրքատան մէջ ուրիշ գանձերու հետ միասին Պղատոնի երկնային ուսողականութեան մասին գրուածքն է գտնւում, որը Էլ-Մամուն անմիջապէս թարգմանել է տալի Արաբերէնի «ալմաճէստա», աստղաբաշխութեան քաղուածք անունով։ Գրքերու հաւաքումն այնքան խնամով է լինում որ Գահիրէի գրքատունը հարիւր հազար հատոր գրեանք է պարունակում փառաւորապէս գրուած ու կազմուած։ Այդ հարիւր հազար գրեանց մէջ վեց հազար հինգ հարիւրը միայն բըժշկականութեան և աստղաբաշխութեան վրայ են եղել։ Այդ գրքատան կանոնները թոյլտուութիւն անում են եղել Գահիրէում բնակող ուսանողներուն գիրք փոխ տալ. գրքատան մէջ կայ եղել նաև երկու գունդ մին ձուլ արծաթ, միւսը պղինձ, ասում են որ այդ պղինձ երկրագունդը Պտղոմէոս շինել տուած լինի և թէ երեք հազար ոսկի ածած։ Սպանիոյ Խալիֆաներու գրքատունը վերջերում վեց հարիւր հազար գիրք է եղել պարունակում, մինակ գրեանց ցանկը քառասունչորս հատոր է եղել։ Բացի այդ գրքատնէն Անդալուզիում եօթսուն հասարակաց գրքատուն կայ եղել մասնաւորներէ զատ։ Պատմում են որ մի գրող կարդացող Բուխարայի Էմիրի հրաւէրը մերժելու է ստիպուել, վասն զի իր գրեանքը կրելու համար միայն չորս հարիւր ուղտի պէտք պիտի ունենայ եղեր։ Ամեն մեծամեծ գրքատներու մէջ մի բաժնուած տեղ կայ եղել օրինակելու և թարգմանելու համար, Հօնիան՝ Նեստորական բժիշկը այդ տեսակ մի կացարան ունի եղել Բաղդադում 850 թուին։ Դա է Արիստոտելի, Պղատոնի, Իպպոկրատի, Կալլիանու և ուրիշներու թարգմանութիւնքը տուողը։ Ամեն Խալիֆա իր պատմագիրն ունի եղել։ Ամեն նիւթի և առարկայի վրայ գրուածքներ կան եղել, պատմական, օրէնսգիտական, աշխարհավարական, իմաստասիրական, կենսագրական մարդկանց, ձեանց և ուղտերու, աշխարհագրական, վիճակագրական, բըժշկական, բառագրքեր թէ լեզուներու համար և թէ ողջ ուսմանց և գիտութեանց համար, որու հեղինակն է եղել Մահամէտ Աբու Աբդուլլահ։ Արաբայիք մեծ սիրունութիւն են եղել տալի գրքերու, մաքուր սպիտակ թուղթ գործածում են եղել ռանգ ռանգ զարդերով և փառաւոր ոսկեզօծ ճակատներով։ Արաբական տիրապետութիւն գրեթէ ամեն տեղ դպրոցներ և վարժատներ է բանալ տալի, Մոնղոլստանում, Թաթարիստանում, Մարօքում, Ֆէսում, Սպանիում և այլն։ Այդ ընդարձակ տիրապետութեան մի ծագում, որ էր Սամրղանդ մի դիտարան կայ եղել կանգուն. իսկ միւս ծագումն որ էր Կիրալոս Սպանիում մի ուրիշ դիտարան։ Հարցասէր ընթերցողին գոհացում տալու համար կը փութամ պատասխանելու, որ այդ գիտութենական լուսաւորութիւնը՝ իր առաջ բերած արդիւնքներով փճացան ոչնչացան Սիպիրական ազգաց ու ազանց արշաւանքներովը, որոնք ծանօթ են մեզ մեր Գանձակեցի Կիրակոս պատմագրի դրանց տուած անունով «ազգք նետողաց», իսկ Սպանիայում Հռովմէական Եկեղեցու հաւատաքննիչ ատեանի ձեռքով։

ՄԱՐԿՈՍ ԱՂԱԲԵԿԵԱՆՑ

Պօյաճի գիւղ 22 սեպտ. 22

(Մնացեալը վաղուան թուով)

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸ.— Քէնկ Մոքրէսէր նաւը օգոստոս 9 ին Մալթայի և Բոր-Սայիտի միջեւ, այսինքն հիւսիսի 35° 26' և արեւելքի 14° նշանակող կէտին վրայ կը գտնուէր գեղեցիկ օդով և հանդարտ ծովով, երբ յանկարծ նաւը զգալապէս տատանիլ բռնեց։ Յետոյ, քիչ մը հանդարտութենէ վերջ, տատանումներն վերսկսեր են, այս անգամ առաջուց կարգի ուժգնութեամբ և միեւնոյն ժամանակ ծովն ալ եռացող ջրոյ մ՚երեւոյթն առեր է։ Այս երեւոյթը քանի մը վայրկեան տեւելէ յետոյ հանդարտութիւնը վերջնապէս հաստատուեր է։ Շոգենաւուն նաւապետն ընդծովեայ հրաբխի մը պայթման կը վերագրէ այս երեւոյթը։

ԽԱՂՈՂԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ.— Ֆրանսական Հոլթ-Կարոնի երկրագործական ընկերութեան նախագահութեամբ Թուլուզի մէջ սեպտեմբեր 11 ին (Ն. Տ.) խաղողի ցուցահանդէս մը բացուեցաւ, ուր աշխարհիս չորս կողմէն ղրկուած խաղողները ճիւղերով ու տերեւներով պիտի ի տես դրուին, որոյ ցուցահանդէսին փակումէն յետոյ խաղողներու դասակարգութեան վրայ հրատարակելի աշխատասիրութիւնը շատ շահեկան պիտի ըլլայ առ հասարակ բոլոր այգետերանց համար։ Վ. Գ.

Ո՞ՐՆ Է ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՔԸ

Այս բաւական ճշմարիտ խնդիր մը, զոր կը յուզէ գերման իմաստասէր մը։ Կ՚ենթադրէ թէ, ամենէն երկար կեանքի ընթացքին մէջ իսկ մարդ հազիւ քանի մը տարի կ՚ունենայ յորում կրնայ իրապէս ի կիր առնուլ իր բանականութիւնը։

Տեսնենք ինչպէս կը տրամաբանէ գերման իմաստասէրը։

Մարդ մը կ՚ենթադրէ որուն կեանքը եօթանասուն տարուոյ կեանք [illegible] ըլլայ։

Առաջին քսան տարիները [illegible] չեն հաշուիր, վասն զի կը բաղկանան մանկութեան ու պատանութեան, [illegible] չի կրնար [illegible] թէ մարդ կրնայ տրամախոհել։

Կը մնայ յիսուն տարի։

Բաժնենք հինգ տարիներն [illegible], [illegible] կը գործածուի զուարճութիւններու և [illegible]։

Ուրեմն քառասունհինգ տարի միայն կը մնայ։

Այս թիւէն պէտք է յապաւել երրորդ մաս մը զոր կը կորզէ քունը, վասն զի, մարդս մեծագոյն մասը քսան և չորս ժամուն ութը ժամ քնանալով կ՚անցընէ։

Հետեւաբար երեսուն տարի միայն կը մնայ։

Օրը չորս ժամ ենթադրենք, այսինքն ժամանակին վեցերորդ մասը, բնական պէտքերու գոհացման համար [illegible] չէ։

Ուրեմն մարդ քսան և հինգ տարի ունի [illegible] գործածելու համար իր բանականութիւնը։

Բայց այս տարիներէն քանիներ պէտք է յապաւել, երբ խորհելու որ առ նուազն իր կեանքին վերջին տասն տարիները կ՚անցընէ կամ հիւանդութիւններով, կամ [illegible], կամ նոյն իսկ երեւակայական հիւանդութիւններով։ Գերման իմաստասէրն հոս կանգ առած է, վասն զի իր խօսքը պիտի վերջացընէր առանց ժամանակ գտնելու որ ի կիր առնու այս բանականութիւնն որ ամենէն գեղեցիկ պարգեւն է առ մարդկութիւն։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Պուլվառի մը վրայ։

—Ինչո՞ւ [illegible], ներեցէք, չէի գիտեր, այսօր իմացայ։ Եւ երէ՞կ ի վեր է որ այրի ես։

Միւսը, ողբալի ձայնիւ.

—Ինչո՞ւ կնոջս մահուընէն ի վեր։

* * *

Բ... հաւատարար վկայ մ՚է։

Օր մը մենամարտի մը միջոցին, [illegible]։

Հազիւ [illegible] մենամարտին վայրը, հակառակորդներէն միոյն քիթը կ՚սկսի արիւնիլ։

Ցանձամեր... լռեցէ՛ք։

—Կը յուսամ, պարոնայք, որ պատիւնիդ գոհացեալ կրնամ նկատել։

* * *

Պատմական դատարանին մէջ, ի Փրանսա։

Որմնադիր մը ամբաստանուած էր իր ընկերներէն մին [illegible] համար, [illegible]։

—Ինչպէ՞ս պատահեցաւ, պատմէ նախագահը։

—Հիմակ [illegible], Պ. նախագահ, ընկերս [illegible]։ Ես ալ թող տուի.

Շ. Գ. Թ.

Վ. ՆՇԱՆ Ֆ. ՔՈՐՈՍԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐՆ

1. ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՍԵԼՁԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ.— Ա. Տարի. Ի պէտս Ուսանողաց։— Ֆրանսացի I. Carré եւ L. Moy [illegible]։ Գին 3 ղր.

2. ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՍԵԼՁԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ.— Բ. Տարի. Ի պէտս Ուսանողաց։— [illegible]։ Գին 4 ղր.

3. ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ.— [illegible]։ Գին 2 1/2 ղր.

Կը գտնուին բոլոր [illegible]։

Դպրոցաց համար յայտ զեղջում։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ

Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերու սեպտեմբեր ամսուան երթեւեկութեանց ժամանակացոյցը պիտի գործադրուի մինչեւ հոկտեմբեր 15, սակայն եղանակին բերմամբ ջնջուած են առաւօտուները եւրոպական ու ասիական եզերքներէն ինչպէս նաեւ կամուրջէն մեկնող առաջին շոգենաւերու երթեւեկութիւնք։

Նոյնպէս կամուրջէն Սկիւտար և փոխադարձաբար մեկնող առաջին ու երկրորդ շոգենաւերու երթեւեկութիւնք միեւնոյն պատճառաւ ջնջուած են։

29 սեպտ. 1892

ՏՕՔԹՕՐ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՃԻՎԱՃԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺԻՇԿ ՇԱՐԱՆԹՕՆ ՍԷՆ-ՄՕՐԻՍԻ

Գաղղիական մեծ հիւանդանոցին

Հիւանդներ կ՚ընդունի իր տունը ամեն օր ժամ 6էն 10, Բերա Գալյոնճի Գուլլուք, Մարգարիտ փողոց թիւ 4։

Կը դարմանէ մասնաւորաբար ջղային հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ թոքային [հէօյիւս, թըքնէֆէս, վէրէմ եւ այլն] գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները [աչքի, կոկորդի, ականջի եւ այլն] ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները։

Կը դարմանէ նաեւ ամեն տեսակ վէրք եւ վիրաբուժական ամեն տեսակ գործողութիւնք կը կատարէ։

Հինգշաբթի օրերը աչքի հիւանդութիւնները ձրի կը նայի։ 284 3—6

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՕ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

[illegible] Թիւ 99

Պ. Նիքօլա Անտրիոմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլա Անտրիոմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ աւելի՛ն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիոմէնոյի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողակութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։ 69—90

[illegible] ՁԿ. Ն ՕՇԱՐԱՆ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոտ և Պօուն,

Ցորեկ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոտի Էմուլսիոնը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանկանց խուլիւին և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է [illegible]։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ինշաաթը ասքէրիյէ լազըմէսի իչիւն միւնագասայէ գօնուլան 60 000 ատէտ Մարսիլեանըն [illegible] վէ 2000 ատէտ [illegible] քիրէմիտլերին [illegible] 4 իւնճիւ բազար կիւնիւ գարարը գաթիսի [illegible] 100 տէ 5 [illegible] մուգարրէր [illegible] օլունաճաղը [illegible]։

Նօ. 54 1—3

Իքինճի օրտուի հիւմայուն 12 ինճի ալայըն 3 ինճի պէօլիւքիւնին միւլազիմի էվվէլի Իպրահիմ էֆէնտինին Տէրսաատէթտէ սաքինէ վալիտէսի Սաատէթ խանըմա թէրք էյլէտիկի շէհրի 30 ղրուշլուք [illegible] գազաէն զայի էյլէտիկի ճիհէթլէ մէզքիւր [illegible] հէր քիմին էլինտէ իսէ թարիխի իլանտան 15 կիւնէ գատար [illegible] 4 ինճի [illegible] թէսլիմ էյլէմէսի [illegible] իլան օլունուր։ Նօ. 55

Նիզամիյէ Խազինէսի [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] 27,500 [illegible]։ Նօ. 56 1—3

[illegible] 1 [illegible] 105 [illegible] 120, [illegible] 400, [illegible] 34, [illegible] 160, [illegible] 259, [illegible] 0, Փասուլյէ 56, [illegible] 87 [illegible] 98, [illegible] 11, [illegible] 13, [illegible] 70, [illegible] 50 [illegible] 1 [illegible]։ Նօ. 57 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն ամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մրցողութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Նոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնս միացած է Եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՕԼՐԱՍՔԵՐԻ

Զաթալճաա Գարաալրունտա Եէչիլ Թէրէտէքի ինչաաթ մէվգրինտէ Թէսլիմ օլունմագ շարթը իլէ միւնագասաեա գօնուլան 2,000,000 է գարիպ մաքինա քէրբիճ Թուղլասընը Թէնզիլէ Թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին Նաաըմ քէօյիւնտէ ինչաաթ գօմիսիօննա միւրաճաաթ իթմէլէրի։ Նօ. 51 3—3

Իւչինճի օրտուի հիւմայուն մէրքէզի իլէ պազը մէվգը իչիւն լիւզումը օլան 19,000 չիֆթ Լիվատիչ չօրապը մահալլինճէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլմուշ օլտուղունտան, իթասընա թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 52 3—3

Զաթալճա խաթթընտա պուլունան ասաքիրի Շահանէ նանը ազիզ Թայինաթը իչիւն վիրիլէճէք 100 գըյէէ տագիգէ մուգապիլ 130 գըէէ էքմէք իթասը Թալիփ էօհտէսինտէ օլուպ խյուլը Ռումինին 30 ընճը չարշէնպիհ կիւնիւնէ գատար պիլ միւզայէտէ եէ խը մէզքիւրտէ գաբարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն զամը իլէ իթասա Թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։
Նօ. 53 3—3

SANTAL DE MIDY

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Պէտք չի Թովլու Քոպայի, Քիւպէպի, կազդուրիչ հեղուկներու։ Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները.— Մէն մի դեղահատ կը կրէ սոյն անունը սեւ տառերով։ MIDY

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, 8։

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԴԸՐ

Հիմնեալ 1852 ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գ.մ.		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891 ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և Նաւահանգստին մէջ, Վնասի առեն առագ և խղճամիտ վճարումն։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԵԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մ'է զուտ բուսեղէնաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ առողջ յատկութիւնն երաշխաւորուած է նորա անհամար արդիւնքը առողջ գիտունեանն։ Այս Ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող Թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յիւրդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան Թունաւորումն, որոց առ անուններն են նշանաւորեալ է. ջերմն և տարուբ, Թագաւոր ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ Թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն դուրս կը հանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ դեղ է ծծութիւնն առուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտուած առողջ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. Կը ծախուի Միհրանեան և Զէկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

ՏՊԱՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսօրիկ յանձն կ'առնու ամեն լեզուաւ այլ-այլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք ևն. ևն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ ի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ

ՀԻՒՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մետաքսեայ, Ֆիլ տ'Էքօսէ, բուրդէ եւ էսթրամատուրէ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, վտաւակներ, քաշ-քորսաժներ, անկողնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամեն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը շնորհակալ կ'ըլլայ բազմաթիւ յաճախորդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որք տեսակի մասին նման են Եւրոպիոյ սոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի աժան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենայներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենայներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել, հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։ 253

NEVRALGIES ՋՂԱՑԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍՆԱՌՈՒՔՍԻ Խիթք, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժեն ՏՈՔԹ. ՔՐՈՆԻԷԻ ԱՆԴԻՆԷՎՐԱԼԹԻՔ դեղահատներով։ Տուփը 3 Ֆր.—Պաշտօնէյ Գործարանատեարց Միութեան դրոշմը, կեդրոնատեղի Դեղ. Բռալիքէ, 23, Մոնէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մեղիքէ և ընկ., դեղավաճառք, և ամեն շատ դեղարաններ.

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ՍԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE.— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի մաղձութիւն, ներքին գործարանաց խցմունք, խըճային քար եայլն։

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELESTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի)։

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց—միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քաբսիւլին վրայ։

Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։ 2203

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Հըլ-եւ-Անվերսոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵւԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Պալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Պանթէր	1700
Ապոլլօ	6500	Կիտանօ	2200	Պլաւիօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1900	Պօլօ	1000
Արիոսթօ	2000	Կրօտնօ	2200	Քուիտօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդրիակօ	8200
Գատօ	2000	Քօլքինօ	4200	Սարթօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	2500	Լէանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբինօ	900
Տուրօ	4800	Մարտէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
[illegible]	2600	Մուրինօ	3100	Եէսօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆինըն	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճիմքօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆէտօ	700	Օդդօ	2000	Մօռքիթօ	120
Էտիմպըրն Մօնարք					8000
Ռիչմընտ Մօնարք					8000
Լէտիէն Մօնարք					8100

Թօլէտօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն սոտ հասած պարպած եւ Օտեսա ուղեւորած է։

Իոնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոտլօն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 2ին եւ 15ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն տեղեկութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՕԹ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմ
40 Խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւոր բանող

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Դըյսն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Բեռցման և ուղեւորութեան

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
5 Ռոմհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանտաար	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսօսթրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լուգսոր	800
Մամլուք	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Սեթիլ	700

Թէպս շոգենաւը հոկտ. դէպի 2ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և է ՋԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնել փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ֆ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան,

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ

Հիփոֆոսֆիթ կրի և սոտայի

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հասարակ իւղէն բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոցերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐԵԼ

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 28 10 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 29 11 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոնի ճամբով,

Դշ. 30 12 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 30/12 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 1 13 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 4ին յետ միջօրէի։

Ապր.—Սեպտ. 30/12, Երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպի Թեսալոնիկէ, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դառնալ կ'երթայ։ 2

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք տեւող երթեւեկ կը բանին Լիվըրփուլ և Սեւ-ծովու մէջ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պաւոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2346
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեպպօ	2,43	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մօրոքքօ	1955
Հէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիս խան Թիւ 11
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլիս ...	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	1 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 30	...	...	...	...
Գումգաբու ...	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39	...	...	...	...
Եէնի-գաբու ...	6 13	...	7 13	...	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 19	...	7 19	...	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 03	12 22	1 53	2 20	2 53	3 23	4 24	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	...	10 8	...	11 8	11 34	12 19	...	2 04	...	3 03	3 38	4 37	5 06	5 37	6 07	6 33	7 7	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	...	7 26	...	8 12	9 17	...	10 17	...	11 17	11 44	...	...	2 13	...	...	3 47	4 47	...	5 46	6 17	..	7 16	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 26	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61			
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	...	...	7 15	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	6 25	...	7 24	...	8 30	..	9 30	...	0 30	11 25	...	12 57	...	...	2 25	...	3 57	4 18	...	5 58	...	7 22	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 34	13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	...	10 40	11 40	12 40	1 10	...	...	2 34	3 11	4 06	5 09	5 33	6 08	6 38	7 44	...	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 50	7 24	7 47	8 21	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 21	1 52	2 25	2 50	3 22	4 21	5 3	5 52	6 22	6 52	8 07	...	...	...
Սամաթիա ...	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	10 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու ...	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	..	...	...	...
Գումգաբու ...	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23	...	...	...
Կ. Պոլիս ...	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32	...	...	...

Փոքր ծրարներն ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին.

Ցնոր տնօրինութիւն, Թիւ 8. 10. 14. 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթուն-Պուռնու։ 1